THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAY 31 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזערע
טעלעפאן נומערן
זענען
6830
6831 } טריניטי

אונזער
אפיס
איז אין
542
דאנדעס וועסט

VOLUME XVII No 7319 | Thursday, May 29th, 1930 | יום ה׳, ב׳ סיון, פרשה במדבר, תר״צ | טאראנטא, דאנערשטאג, דער 29־טער מאי, 1930. | PRICE THREE CENTS

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

ראַיאטען אין ראַנגון, האַלטען אן, 82 טויט 878 פאַרוואונדעט

אין באַמבעי איז רוהיגער געוואָרען נאָך צוויי טעג פון בלוטיגע שלאַכטען. — ראַיאטען אין ראַנגון זענען ניט אזעלכע בלוטיגע, סאַלדטען האַלטען אָרדנונג אין שטאָדט.

באַמבעי, מאי 28. — אין באַמבעי וואו עס זענען פאַרגעקומען בלוטיגע שלאַכטען אין די לעצטע עטליכע טעג, איז היינט געווען שטילער. פון די אנדערע געגענדען אין אינדיע ווערען אויך דערהאַלטען געוואָרען באַריכטען אז דאָרטען איז שטיל.

די אויטאָריטעטען האַבען אויסגענוצט דעם דאַזיגען שטילשטאַנד אונטערצוציהען א סך הכל פון די בלוטיגע טעג מאָנטאַג און דינסטאַג, וועלכע זענען אין אינדיע געווען די בלוטיגסטע זייט מאַהאַטמאַ גאַנדי און זיינע נאַכפאָלגער האָבען אָנגעהויבען זייער מאַרשרוט פון אהמעדאַבאַד נאָך דאַנדי, דאָס הייסט דער אָנהויב פון דער פרידליכער ווידערשטאַנד באוועגונג.

אין ראַנגון קומען אָבער נאָך פאָר אונרוהען ניט אַכטענדיג וואָס די שטאָדט איז איבערפולט מיט ענגלישע סאָלדאַטען. עס ווערט באַריכטעט אז א צאָהל אייראָפּייער זענען אַטאַקירט געוואָרען, אָבער קיין אייראָפּייער געפינען זיך ניט צווישען די טויטע.

צוויי טויט אין שיסעריי

היינט נאָכמיטאָג זענען צוויי מענשען געפאַלען טויט ווען מוסולמאַנער האָבען אָפּגעשטעלט א טראַמוואַי און האָבען אָנגעהויבען אַטאַקירען די פּאַסאַזשירען. ווען די מיליטערישע פּאָליציי איז אָנגעקומען איז זי באַגעגנט געוואָרען מיט א האַגעל פון שטיינער. נאָך דער שיסעריי זענען צוויי געבליבען ליגען טויט און א צאָהל זענען פאַרוואונדעט געוואָרען.

די צאָהל טויטע אין אינדיע זייט לעצטען זונטאַג איז 82, פון דער צאָהל זענען 63 געפאַלען טויט אין די גאַסען שלאַכטען אין ראַנגון צווישען די סטרייקענדע האַפען אַרבייטער, סטרייק ברעכער און פּאָליציי, די איבעריגע זענען געפאַלען טויט אין פאַרשיידענע טיילען פון אינדיע.

די צאָהל פאַרוואונדעטע איז 878, פון דער צאָהל זענען 746 פאַרוואונדעט געוואָרען אין ראַנגון.

ניט אַכטענדיג וואָס אין באַמבעי איז היינט געווען רוהיג, האָבען זיך דאָך די אייראָפּייער געפיהלט נערוועז צוליעב דער פיינטליכער שטימונג פון די נייטיווס געגען זיי.

די מאַכמעדאַנער האָבען אין אייניגע פעלע אַטאַקירט אייראָפּייער, ניט אַכטענדיג וואָס מען האָט געהאַלטען אז די מאַכמעדאַנער זענען געגען דער אינדישער פרידליכער ווידערשטאַנד באַוועגונג.

די סטראַטעגישע פּונקטען אין באַמבעי זענען נאָך באַזעצט מיט סאַלדאַטען. פון די מוסולמאַנער קוואַרטאַלען זענען אָבער די סאַלדאַטען צוריקגעצויגען געוואָרען, ווייל דאָרטען איז רוהיג.

קריעגס צושטאַנד איז היינט דערקלעהרט געוואָרען אין לוקנאַו, אינדיע, נאָכדעם ווי פיער מענשען זענען געפאַלען טויט און 30 זענען פאַרוואונדעט געוואָרען אין א צוזאַמענשטויס צווישען פּאָליציי און גאַנדי׳ס נאָכפאָלגער.

צווישען די דרייסיג פאַרוואונדעטע געפינען זיך 14 פּאָליציסטען. זיי זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין האָספּיטאַל. זייערע וואונדען זענען ניט קיין ערענסטע.

מען שמוגעלט מענשען נאָך די שטאַטען אויף אויסצאָהלען

ניאַגאַראַ פאָלס, ניו יאָרק, מאי 28. — פון צוויי רומענישע דינסט מיידלאַך וועלכע מען האָט היינט אַרעסטירט אין ניאַגאַראַ פאָלס האָט מען זיך דערוואוסט אז די געשעפטען פון שמוגלער זענען ניט אזעלכע גלענצענדע, ווייל זיי ,,גיבען אויף אויסצאָהלען״.

די אַרעסטירטע האָבען דערצעהלט, אז זיי האָבען ניט באַצאָהלט די שמוגלער פאַר אַריינפיהרען זיי פון קענעדע נאָך די שטאַטען, ווייל זיי האָבען קיין געלט ניט געהאַט, די שמוגלער האָבען אָבער צוגעשטימט אז די מיידלאַך זאָלען זיי אויסצאָהלען שפּעטער פון זייערע פאַרדינסטען.

די נעמען פון די אַרעסטירטע זענען: עני דזשייקאָב און עני לאַנר. ביידע וועלען דעפּאָרטירט ווערען. ווי די אימיגראַציאָנס בעאַמטע דענקען שפּילען די שמוגלער א נייע ,,גיים״, זיי שמוגלען אַריין מענשען דערנאָך קענען זיי פון די אַריינגעשמוגעלטע צאַפּען געלט, אַלע מאָל דורך סטראַשונקעס פון מסר׳ן.

פּענסיע פאַר מרס. ראַב

אָטאַווא, מאי 28. — אין די עסטימייטס וועלכע זענען די וואָך אַריינגעבראַכט געוואָרען אין פעדעראַלען פּאַרלאַמענט, איז באַשטימט געוואָרען א סומע פון 4,000 דאָלאַר אַלס פּענסיע פאַר מרס. ראַב, די פרוי פון דעם פאַרשטאָרבענעם פינאַנץ מיניסטער, האָנאָריבעל דזשיימס ראַב.

ריטס פאַר די קומענדע פעדעראַלע וואַלען וועלען אַרויסגעגעבען ווערען פרייטאַג אויפ׳ן באַפעהל פון אָטאַווא

אַרבייטער דעפּוטאַט לייגט פאָר אויסבעסערונג צום וואַהלען אַקט, יוניאָנס זאָלען קענען געבען ביישטייערונגען צו אַרבייטער קאַנדידאַטען. — אויסבעסערונג אָנגענומען.

האַמילטאָן, מאי 28. — שעריף קאַר און דעפּוטי שעריף באַרעל, וועלכע זענען רעטורנינג אָפיסערס פאַר וועסט און איסט האַמילטאָן אין די קומענדע פעדעראַלע וואַהלען, האָבען היינט באַקומען אינסטרוקציעס פון אָטאַווא, אז די ריטס פאַר די קומענדע פעדעראַלע וואַהלען וועלען אַרויסגעגעבען ווערען פרייטאַג דעם 30־טען יוני, דאָס מיינט אז די פעדעראַלע וואַהלען וועלען פאָרקומען דעם לעצטען מאָנטאַג אין יולי אָדער דעם ערשטען מאָנטאַג אין אויגוסט, זיכערער איז אז די וואַהלען וועלען פאָרקומען אין יולי.

די רעטורנינג אָפיסערס האָבען אויך באַקומען אינפאָרמאַציע, אז אין יעדען געגענד וועלען באַשטימט ווערען צוויי ,,ענומערייטאָרס״ (צו פאַרשרייבען נייע נעמען פון וועהלער) אָנשטאַט איינעם ווי עס איז געווען ביז יעצט.

די רעטורנינג אָפיסערס ווערען אינסטרואירט צו מאַכען אַלע פאַרבערייטונגען און איינשווערען די ,,ענומערייטאָרס״ ניט שפּעטער ווי קומענדען שבת.

אויסבעסערונגען צום וואַהלען אַקט אָנגענומען

אָטאַווא, מאי 28. — אַלע אויסבעסערונגען צום וואַהלען אַקט ווי פאָרגעלייגט פון דער רעגירונג זענען אָנגענומען געוואָרען מיט אַן אויסבעסערונג פון דעם אַרבייטער דעפּוטאַט וואודסוואָרט.

דזשיי. ס. וואודסוואָרט האָט געפאָדערט אז דער פּונקט וועלכער פאַרבאָט קאַנדידאַטען אָנצונעהמען ביישטייערונגען פון קערפּערשאַפטען זאָל אָפּגעשאַפט ווערען, אָנווייזענדיג אז דאָס טרעפט בלויז דער אַרבייטער פּאַרטיי, ווייל די קאַפּיטאַליסטישע פּאַרטייען געפינען אן אויסוועג ווי אזוי צו נעהמען ביישטייערונגען פון גרויסע קאָרפּאָריישאַנס, ווערענד די אַרבייטער יוניאָנס קענען ניט געבען קיין ביישטייערונגען צו זייערע קאַנדידאַטען.

די רעגירונג האָט אַריינגענומען וואָדסוואָרד׳ס אַמענדמענט.

דריי אָנגעשטעלטע פון דער ראָיאַל באַנק אַרעסטירט פאַר גנב׳ענען $25,840

צוויי קאַסירער און א געהילפס אַקאַונטענט האָבען אין צייט פון פיער יאָר געהאַלטען אין נעהמען געלט און שפּילען אויפ׳ן סטאַק מאַרקעט ביז זיי האָבען אַלעס פאַרלוירען.

ווילפרעד טאַמלינסאָן, פון 765 גלאַדסטאָן עוועניו, א געהילפס אַקאַונטענט; פרענסיס לאַדי, א געוועזענער קאַסירער, און לעסלי פענער, א קאַסירער, וועלכע זענען געווען אָנגעשטעלט אין דעם בראַנטש פון דער ראָיאַל באַנק אויפ׳ן קאָרנער קינג און טשורטש סטריט, זענען נעכטען אַרעסטירט געוואָרען אויף א קלאַגע פון קאָנספּיראַציע און גנבה פון 25,840 דאָלאַר אין די לעצטע פיער יאָר.

אַלע אַרעסטירטע ווי עס ווערט איבערגעגעבען, האָבען זיך מודה געווען, אז זיי האָבען דאָס געלט גענומען און האָבען עס פאַרשפּילט אויף דעם סטאַק עקסטשיינדזש.

די אודיטאָרס פון דער באַנק האָבען אונטערגעזוכט די ביכער, און אזוי שנעל ווי עס איז אַנטדעקט געוואָרען די גנבה האָט מען עס איבערגעגעבען צום פּאָליציי דעפּאַרטמענט, און די דערמאָנטע דריי זענען אַרעסטירט געוואָרען.

האָבען אָנגעהויבען אין 1927

די וואָראַנטס צו אַרעסטירען די דריי דערמאָנטע זענען אַרויסגענומען געוואָרען פון באַנק בעאַמטע און אין די קלאַגעס ווערט אָנגעגעבען, אז די קאַסירער צוזאַמען מיט׳ן געהילפס אַקאַונטענט האָבען געמאַכט א קאָנספּיראַציע די באַנק צו באַ׳גנב׳ענען, זיי האָבען די דאַזיגע אַרבייט אָנגעהויבען אין 1927. דער געהילפס אַקאַונטענט האָט אזוי געפיהרט די ביכער מען זאָל זיך ניט קענען כאַפּען, דאָס געלט האָבען אַלע דריי גענומען און האָבען פאַר דעם געגעמבעלט אויפ׳ן סטאַק עקסטשענדזש, האָפענדיג דורך דעם רייך צו ווערען.

אַלע דריי אַרעסטירטע זענען ניט קיין פאַרהייראַטע און זענען באַשעפטיגט אין באַנק פאַר די לעצטע צעהן יאָר. ווי געזאָגט, האָבען זיך די אַרעסטירטע מודה געווען און האָבען צוגעגעבען אז כמעט יעדער בראָקער אין שטאָדט האָט א טייל פון דאָס געלט. זיי האָבען אויך צוגעגעבען אז זיי וואָלטען דאָס געלט געווען צוריק אָפּגעגעבען ווען ניט דער קראַך אויפ׳ן סטאַק מאַרקעט.

אַלע דריי אַרעסטירטע וועלען היינט פאָרגעבראַכט ווערען אין פּאָליס קאָורט.

פינף יאָריגער עקאָנאָמישער פּלאַן אין ראַטן פאַרבאַנד איז א דורכפאַל

ריגא, מאי 28. — פון מאָסקווע און לענינגראַד האַלטען אין אָנקומען אַהער באַריכטען וועגען דעם אז דער פינף יאָריגער עקאָנאָמישער פּלאַן פון דער סאָוועטען רעגירונג איז א דורכפאַל.

אין די געגענדען פון נאָווגאָראָד און פּסקאָוו איז ביז יעצט בלויז פאַרזייט געוואָרען פון 5 ביז 15 פּראָצענט, אזוי אז אין פאַרגלייך מיט לעצטען יאָר איז דאָס פאַרזייען א סך קלענער.

ביז אין מיטען חודש מאי איז פון די סיבירער געגענדער אַרויסגעשיקט געוואָרען 13 פּראָצענט פון דעם פּוטער וועלכען מען האָט דערוואַרטעט זאָל אַרויסגעשיקט ווערען.

די בעסטע באַריכטען קומען פון דאָנעץ געגענד וואו די קוילען מינען האָבען אַרויסגעגעבען א סך קוילען. אָבער דאָס איז אויך מיט 25 טויזענט טאָן ווייניגער אידער מען האָט דערוואַרט.

געוועזענער מעיאָר פון סטרעטפאָרד איז פאַרסמט געוואָרען

סטרעטפאָרד, אָנט., מאי 28. — טאָמאַס בראַון, דער געוועזענער מעיאָר פון סטרעטפאָרד, וועלכער איז לעצטע וואָך געשטאָרבען אין מעקסיקאָ, איז מעגליך פאַר׳סמ׳ט געוואָרען. אייניגע אַרעסטען זענען געמאַכט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם.

בראַון, וועלכער האָט פאַרנומען ביי זיינע קליענטען איבער 200 טויזענט דאָלאַר, איז אַנטלאָפען אין יאַנואַר פון דאָס יאָר, און מען האָט פון איהם ניט געהערט ביז ער איז געשטאָרבען.

פון אונטערזוכונגען וועלכע זענען געמאַכט געוואָרען האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אז א באַנדע רויבער האָבען אַריינגענומען בראַונען אין זייערע הענט, פּרעטענדירענדיג צו זיין זיינע פריינט, און וויסענדיג אז ער האָט פאַרנומען א סך געלט וועלכעס ער האָט ביי זיך, האָבען זיי איהם אַריינגעגעבען פּאָרציעס סם ביז ער איז געשטאָרבען, אום צוצונעהמען זיין געלט.

דר. לעאָן בראַמסאָן האָט פאַרענדיגט זיין אַרבייט אין אַמעריקע און איז אָפּגעפאָהרען נאָך אייראָפּא

ניו יאָרק, מאי 28. — 4 חדשים האָט דר. לעאָן בראַמסאָן, טשערמאַן פון דער צענטראַל פאַרוואַלטונג פון דעם אַלוועלטליכען ,,אָרט״ פאַרבראַכט אין אַמעריקע. געקומען איז ער אויף דער איינלאַדונג פון דעם אַמעריקאַנעם ,,אָרט״ אום צו שליסען דעם אַגרימענט צווישען ,,אָרט״ און ,,דזשאָינט״ וועגען דעם פאַראייניגטען קאַמפּיין ווי אויך באַטייליגען זיך אין דער קאָנווענשאַן פונ׳ם פאָלקס געציג קאַמפּיין.

די אַרויסטרעטונגען פון דר. בראַמסאָן אויף דער קאָנווענשאַן פונ׳ם פאָלקס געציג קאַמפּיין אין ניו יאָרק ווי אויף דער קאָנווענשאַן פונ׳ם פאַראייניגטען אידישען קאַמפּיין אין וואַשינגטאָן, האָט פיעל געהאָלפען קלאָהר צו מאַכען פאַר דעם אַמעריקאַנעם אידענטום די לאַגע פון די דעקלאַסירטע אידען אין רוסלאַנד, פּוילען און אַנדערע לענדער אין מזרח אייראָפּא. דר. ל. בראַמסאָן איז אין דעם פאַרלויף פון די דאַזיגע 4 חדשים, אויך אַרויסגעטרעטען פיעל מאָל אויף קאָנפערענצען פון פאַרשידענע לאַנדסמאַנשאַפטען, רוסישע, פּוילישע און ליטווישע. אויף זיין איניציאַטיוו איז דאָ געשאַפען געוואָרען דער קאָוונער קאָמיטעט פאַר דעם אויפבוי פון א הויז פאַר אידישע אַרבייטער. די לאָדזער לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען זיך גענומען שטיצען דעם אויפבוי פון א הויז פאַר די ,,אָרט״ וואַרשטאַטען אין לאָדז. פון גאָר גרויסער באַדייטונג איז געווען די לאַנג יעריגע דערפאַרונג פון דר. ל. בראַמסאָן פאַר דער טעטיגקייט פון אַמעריקאַנעם ,,אָרט״ אויף אַלע געביטען ווי צום ביישפּיעל, פאַר דער קרובים הילף דורך מאַשינעס, ווי פאַר רעקאָנסטרוקטיווער אַרבייט דורך אַרטעלען א. א. וו. חוץ דעם אַלעמען האָט דר. בראַמסאָן באַזוכט א רייע שטעדט אין דער פּראָווינץ.

קאָנסערוואַטיווער קאַנדידאַט דערוועהלט אין ביי וואַהלען

נאָטינגהעם, ענגלאַנד, מאי 28. — ט. דזשיי. אָקאָנער איז נעכטען דערוועהלט געוואָרען אין די ביי־וואַהלען פון דעם געגענד צום פּאַרלאַמענט.

ניט אַכטענדיג וואָס עס זענען געלאָפען נאָך צוויי קאַנדידאַטען, א ליבעראַל און אן אַרבייטער קאַנדידאַט, האָט דאָך אָקאָנער באַקומען א גרעסערע צאָהל שטימען אידער די צוויי קאַנדידאַטען צוזאַמענגענומען. אָקאָנער האָט באַקומען 14,946 שטימען; דער אַרבייטער קאַנדידאַט, וואָטערסאָן, 7,923 שטימען, און בערקלי, דער ליבעראַל, האָט באַקומען 4,648 שטימען.

אין די לעצטע וואַהלען איז אויך א קאָנסערוואַטיווער מיטגליעד דערוועהלט געוואָרען פון דעם געגענד.

ציון אַפּיל קאָמיטעט אַפּעלירט צו אַלע שולען און אָרגאַניזאַציעס

ניט אַלע שולען און אָרגאַניזאַציעס האָבען זיך ביז יעצט אָפּגערופען. — הדסה שליסט זיך אָן אין פּראָטעסט געגען געשלאָסענע טויערן אין ארץ ישראל.

ביז יעצט האָבען 32 אָרגאַניזאַציעס אין שטאָדט בייגעשטייערט צו דעם פאַראייניגטען ציון אַפּיל קאַמפּיין, צווישען די דאַזיגע אָרגאַניזאַציעס געפינען זיך אויך א צאָהל סיק בענעפיט סאָסייטיס, אָבער ניט אַלע האָבען זיך ביז יעצט אָפּגערופען.

זיכער געפינען זיך אין טאָראָנטאָ מעהר ווי 32 אידישע אָרגאַניזאַציעס, זיכער געפינען זיך אין שטאָדט א באַדייטענדע צאָהל שולען, אָבער פון זיי האָט מען נאָך ניט געהערט, צו די דאַזיגע האָט דער גענעראַלער קאָמיטעט נעכטען אַרויסגעלאָזען א רוף צו טאָן זייער חוב אין דער יעצטיגער צייט.

נעכטען איז געווען דער ערשטער לאַנטשאָן זייט דער קאַמפּיין האָט זיך אָנגעהויבען, אָבער צוליעב דעם וואָס אַלע קעפּטענס פון די טיעמס האָבען מיט איין מאָל אַריינגעבראַכט אַלע זייערע קאָרדס, איז ביז פאַרנאַכט ניט מעגליך געווען צוזאַמענצושטעלען די פולע סומע וועלכע איז ביז יעצט געזאַמעלט געוואָרען. היינט, גלויבט מען, וועט מען וויסען די גענויע סומע.

דער קאַמפּיין קאָמיטעט האָט אויך אַרויסגעלאָזען אן אַפּיל צו אַלע אידען צו באַגרייפען די וויכטיגקייט פון מאָמענט און געבען מעהר אידער זייערע מעגליכקייטען זענען.

הדסה אָרגאַניזאַציע פּראָטעסטירט געגען אימיגראַציע פאַרבאָט

הדסה, די ציוניסטישע פרויען אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקע, וועלכע פאַרטרעט 50 טויזענט אַמעריקאַנער אידישע פרויען, איז צוגעשטאַנען צו דעם אַלגעמיינעם פּראָטעסט פון געגען דער ענגלישער רעגירונג וועלכע שטעלט ציטווייליג אָפּ די אידישע עמיגראַציע נאָך פּאַלעסטינא.

אויף א ספּעציעלע זיצונג וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין דער הויפּט קוואַרטיר פון הדסה, האָבען די מיטגלידער פון דער הדסה עקזעקוטיווע אויסגעדריקט זייער גרעסטע ענטוישונג געגען דער עמיגראַציע פאַראָרדנונג פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע שטעלט אין געפאַהר די ענטוויקלונג פון דער אידישער היימלאַנד אין ארץ ישראל.

די פאָלגענדע רעזאָלוציע וועלכע די עקזעקוטיווע האָט אָנגענומען אויף דער זעלבער זיצונג איז אַוועקגעשיקט געוואָרען צום סטייט דעפּאַרטמענט אין וואַשינגטאָן, עם פאָרצושטעלען פאַר דער ענגלישער געזאַנדשאַפט:

לואיס ס. יאַלעס,
פון יאַלעס און ראָטענבערג, וועלכער האָט געגעבען 1000 דאָלאַר צום קרן היסוד.

,,אזוי ווי אידישע עמיגראַציע נאָך ארץ ישראל איז אן אַבסאָלוט נויטיגער יסוד אויף וועלכע ארץ ישראל ווערט געבויט אַלס א אידישע היימלאַנד, און ,,אזוי ווי פאַרבאָטען די עמיגראַציע אַפילו ציטווייליג איז געגען די הויפּט פּרינציפּען פון דער באַלפור דעקלאַראַציע און דעם מאַנדאַט, זיי עס באַשלאָסען אז הדסה, די אַמעריקאַנער ציוניסטישע פרויען אָרגאַניזאַציע, זאָל אויף א געהעריגען אופן אויסדריקען איהר שאַרפסטען פּראָטעסט געגען דער עמיגראַציע פאַראָרדנונג פון דער ענגלישער רעגירונג וואָס איז אָנפאַרטרויט געוואָרען מיט׳ן מאַנדאַט אין ארץ ישראל״.

אן עהנליכע רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער הדסה ראַיאָן קאָנפערענץ פון דער סאַוט.

א מיליאָן דאָלאַר פאַלשע געלט פאַרנומען

ניו יאָרק, מאי 28. — איבער א מיליאָן דאָלאַר אין פאַלשע אַסיגנאַציעס איז פאַרנומען געוואָרען פון דעטעקטיווס וועלכע האָבען געמאַכט אן איבערפאַל אויף א הויז אין ברוקלין.

ווי עס ווערט דערקלעהרט איז דאָס די גרעסטע סומע פאַלשע געלט וועלכע איז ווען עס איז פאַרנומען געוואָרען. 3 מענשען זענען אַרעסטירט געוואָרען, פּערסיל מאַנערי, דזשאָזעף נעגרים, און מאַטיא מאַטערא.

טאָראָנטאָר אידען וועלען פּראָטעסטירען געגען די פאַרמאַכטע טויערן פאַר חלוצים אין ארץ ישראל

היינטיגען זונטאַג 2 אַזייגער בייטאָג, וועט אין סטענדערד טעאַטער אויף דער איניציאַטיווע פון א געמיינשאַפטליכען קאָמיטעט פון אַרבייטער אָרגאַניזאַציעס, אָפּגעהאַלטען ווערען א גרויסע פּראָטעסט פאַרזאַמלונג געגען דעם פאַרמאַכען די טירען פון ארץ ישראל.

אין אַלע אידישע קהלות איבער דער גאַנצער וועלט ווערען אָפּגעהאַלטען פּראָטעסט פאַרזאַמלונגען און דעמאָנסטראַציעס, און פאָדערונגען פאַר דער צוריקציהונג פון דעם אימיגראַציע פאַרבאָט ווערען אָנגענומען. דאָס קאַנאַדער אידענטום טאָר ניט אָפּשטעהן פון דער פּראָטעסט באַוועגונג, ווייל וואָס מעכטיגער עס וועט קלינגען דער פּראָטעסט אַלץ גיכער וועט די גזירה צוריקגערופען ווערען:

די פּראָטעסט פאַרזאַמלונג וועט אַדרעסירט ווערען פון בערל לאָקער, וועלכער קומט ספּעציעל פון ניו יאָרק, און אַנדערע באַקאַנטע פּערזענליכקייטען און אַרבייטער פיהרער.

עס ווערט דערוואַרטעט אז סטענדערד טעאַטער זאָל זיין איבערגעפּאַקט פון אידען, וועלכע זענען פאַראינטערעסירט אין דער אויפבויאונג פון ארץ ישראל.

אומבאַקאַנטער אינגעל דערטרונקען

א אינגעל אין עלטער פון 12 אָדער 14 יאָר איז נעכטען 6 אַזייגער פאַרנאַכט אַריינגעפאַלען אין וואַסער אַרום דזשאַרוויס סטריט, טאָראָנטאָ. 9 אַזייגער האָבען לייף סייווערס געפונען דעם טויטען קערפּער. ביז יעצט האָט מען נאָך אָבער ניט אויסגעפונען ווער דאָס אינגעל איז. פון די קליידער האָט מען קיין זאַך ניט געקענט דערגעהן.

דריי אָרגאַניזאַציעס עהרען היינט דעם נאָמען פון דעם טראַגיש אומגעקומענעם, יהודה ראַם, ע״ה

די מיטגלידער פון דער פרייד אָף איזראַעל סיק בענעפיט סאָסייטי, די גרעסטע סאָסייטי אין שטאָדט, די בני ציון און ציון בענעוואָלענט סאָסייטי, וועלען עהרען היינט אָוונט דעם נאָמען פון זייער טראַגיש אומגעקומענעם מיטגליד, יהודה ראַם, ע״ה, ביי א מעמאָריאַל פאַרזאַמלונג.

די פאַרזאַמלונג וועט זיך אָנהויבען האַלב נאָך אַכט פּינקטליך, און וועט אַדרעסירט ווערען פון מר. א. קעש פּרעזידענט פון די בני ציון; פון ראַבי סאַקס, און פון דעם גוט באַקאַנטען רעדנער בן ציון נאַטאַנזאָן.

די מיטגלידער פון די דריי אויבענדערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס פון וועלכע דער נפטר איז געוועזען א טעטיגער מיטגליד, ווערען גערופען צו דער פאַרזאַמלונג, עס זענען אויך געלאַדען די פאַמיליע און פריינט פון פאַרשטאָרבענעם.

די פאַרזאַמלונג קומט פאָר אין ציון אינסטיטוט, בעווערלי סטריט.

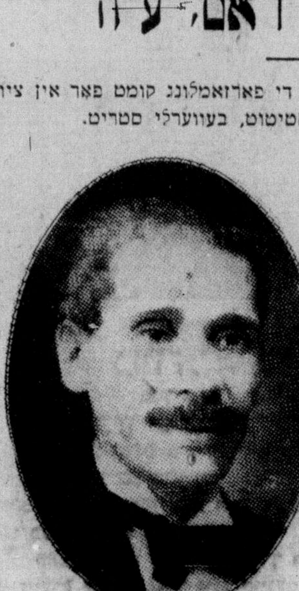

יהודה ראַם ע״ה

וואל... סטריט

(א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידיש־אמעריקאנעם לעבען היינט צו טאג, געבויט אויף די לעצטע פאסירונגען אין וואל סטריט.

— פון —

מארק סארדעל

(פארזעצונג)

— וואס־זשע ביזטו אנגע'ברוגז'ט, נאר איינע? — האט לואי זיך געזוכט צו ווינצלען און אויפמונטערען אביסעל זיין ווייב — שטעל זיך פאר וואס פאר א גבירים מיר וועלען זיין, ווי מיר וועלען עס פאהרען אין א טייערען אויטאמאביל און דו וועסט אלע זומער פאהרען אין קאנטרי.

— בעסער געדארפט פארקויפען... האט זעלדע א ווארטשע געטאן אין טאפ אריין.

— דו רעדסט ווי א נאר!... — האט לואי איהר געפרובט געבען צו פארשטעהן ווי א מענש וואס ווייסט ביזנעס — ווער געהט עס פארקויפען ביליג ווען ער קען פארקויפען פאר אייערער און מאכען מער געלט!...

— איך וויים ניט וואס דאס איז — האט זעלדע געזאגט, ניט קוקענדיג דעם מאן אין די אויגען — איך וויים ניט וואס וואל סטריט איז און ווי אזוי מען מאכט דארט געלט; איך וויים נאר, אז ווען דו ברייננסט דאס געלט אהיים, וואלט עס געווען זיכערער.

לואי האט נעלאכט.

— אין ~~דער היים~~? ווער האלט זיבען הונדערט דאלאר אין דער היים? געה, מיין ווייב, ביזט גאר אויסגעוועפט געווארען.

אין דער מינוט האט סעס זיך באוויזען אויף דער טיר און האט עפעס אזוי געהיימניספול א ווונק געטאן צו מר. פינקעל.

לואי איז צוגעגאנגען צו איהם.

— האסט עפעס געוואלט זאגען, סעס? — האט ער געפרעגט.

סעס האט איהם געגעבען א צייכען צו זיין שטיל און האט איהם אוועקגעפיהרט אין פראנט רום.

דארט האט ער פארמאכט די טיר און האט שטילערהייט געזאגט צו איהם:

— פארוואס זאל איך ניט קענען טאן דאס זעלבע?

— וואס? — האט לואי זיך געוואונדערט.

— דאס זעלבע וואס איהר טוט... — האט סעס געזאגט, — איך האב אביסעל געלט... דריי הונדערט...

לואי האט פארשטאנען. ער האט געשמייכעלט. ער איז געווען צופרידען וואס סעס קומט אן צו זיין עצה און איז גרייט נאכצוטאן זיין שפיל.

— וועל — האט ער געזאגט — איך זעה ניט פארוואס ניט.

— איהר פארשטעהט... — האט סעס געזאגט שטילערהייט — איך האב אנגעקליבען אביסעל געלט... איך וויל קויפען בעסי'ן אן ענגיידזשמענט רונג... און נאך, און נאך זאכען.

דאנקזאגונג

דערמיט ווילען מיר אויסדריקען אונזער דאנקבארקייט און אכטונג צו דער פרייד אף איזראעל סיק בענעפיט סאסייטי, פריינט און באקאנטע, ספעציעל דער סאסייטי וועלכע האט אויף א געהעריגען אופן דורכגעפיהרט די לויה פון אונזער פארשטארבענעם פאטער

יעקב סיימאן ע"ה

מיר פיהלען אז די פרייד אף איזראעל און די פילע פריינט און באקאנטע האבען אונז פארגרינגערט אונזערע שווערע מאמענטען.

מיט אכטונג

די סיימאן פאמיליע,

22 דעניסאן סקוועהר.

— יא, יא...

— נו, וועלען מיר צוזאווארטען אביסעל... נישקשה... וועלען מיר חתונה האבען שפעטער מיט עטליכע חדשים... און דערוויילי...

— איך פארשטעה... האט לואי געזאגט נאכטראכטענדיג.

— אבער מען דארף ניט רעדען וועגען דעם... האט סעס געזאגט — איך וויל איהר מאכען א סורפרייז...

לואי האט געשמייכעלט און שטילערהייט זיינען זיי ארויס צוריק אין עסצימער.

— וועל, סעס — האט בעסי געזאגט — מיר געהען היינט אין די מואווים?

— מען קען געהן... — האט סעס געזאגט.

לואי האט אריינגעשטופט הערי'ן א קוואדער אין דער האנט.

— געה — זאגט ער — האב אויך א גוט־טיים.

לואי איז געווען פול מיט גליק.

קאפיטעל דרייצעהן

די שפין וועבט די נעץ

ווען סעמועל בערגמאן איז מאנטאג אין דער פריה געקומען צו זיך אין אפיס, אויף וואל סטריט, האט ער, ווי דער שטייגער איז, שוין געטראפען דארט זיין סעקרעטערין, בעקי פעלדשער.

זי האט איהם אנטקעגען געטראגען א ליבליכען "גוט־מארגען", און גלייך ווי בערגמאן האט זיך אוועקגעזעצט ביי זיין דעסק, איז זי צוגעקומען צו איהם.

— הייסט עס, איהר זייט נאר איבער זונטאג אין דער היים ניט געווען?... — האט זי געזאגט מיט א שמייכעל וואס האט געזוכט צו באהאלטען איהרע געדאנקען.

בערגמאן האט איבערראשט א קוק געטאן אויף איהר:

— ווי אזוי ווייסט איהר דאס? — האט ער אויסגערופען.

בעקי האט אלץ, ווי אזוי ווי פריהער, געקוקט אויף איהם מיט א ביטערען שמייכעל אויף די ליפען.

— אט זעהט איהר דאך, אז איך וויים... — האט זי געזאגט.

בערגמאן איז געווען אומרוהיג, א בלאסקייט האט זיך אויסגעגאסען אויף זיין פנים און זיינע אויגען זענען געווען רויט, אזוי ווי ניט אויסגעשלאפען.

ער איז געזעסען ביי זיין דעסק מיט אן ארונטערגעלאזענעם קאפ, אזוי ווי איינער וואס פיהלט זיך שולדיג און דארף אפגעבען דין־וחשבון זיין באלעבאס.

— ווי שטעהט די "פרעירי"? — האט ער זיך פלוצלונג א כאפ געטאן.

בעקי האט ווידער געשמייכעלט.

— איהר דארפט ניט פרעגען... — האט זי געזאגט — איהר ווייסט אליין אז עס איז נאך ניט געקומען די צייט אז זי זאל אנהויבען פאלען.

בערגמאן האט געשוויגען. ניין, האט ער געטראכט, פון בעקי'ן וועט ער זיך מיט קיין זייטיגע ווענגען ניט ארויסדרעהען.

אבער פון וואנען ווייסט זי אז ער איז זונטאג אין דער היים ניט געווען? האט דער געדאנק איהם ניט געלאזט רוהען.

און בעקי, אזוי ווי זי וואלט געלייענט זיינע געדאנקען, האט פלוצלונג צו איהם א זאג געטאן:

— רופט אפ אייער היים. איך דענק אז אייער אייפאססער האט אייך עפעס ווינטשעוס צו מעלדען.

בערגמאן האט שנעל אויסגעדרעהט דעם קאפ אין איהר זייט.

— מייבעל? — האט ער איבערגעפרעגט.

— איך ווייס זעהר ווי זי הייסט דארט? — האט בעקי געמאכט א מינע ווי די גאנצע זאך אינטערעסירט זי ניט — זי האט פריהער געדופען און האט געפרעגט אויף אייך.

בערגמאן האט אויסגעשטרעקט די האנט צום טעלעפאן. בעקי האט אל? געקוקט אויף איהם מיט איהר ביטערען שמייכעל.

— זי האט מיר געזאגט, אז איהר זייט פון שבת אן אין דער היים נישט געווען — האט זי צוגעלעגט שטילערהייט.

(ווערט פארגעזעצט)

זומער רעזארט

פארברענגט אייערע וויק־ענדס אין בעל יווארט גרויסער לאט און פארנישד טענט אלעס פאר 85 דאלאר אין העכער. שרייבט זשורנאל באקס 1001.

3102-5-29

ROBINSON'S

FLOWER SHOP

281 BAY ST.

NEAR KING

ELGIN 6655

דאס פלאץ וואו אמת'ע בוקעטען ווערען געמאכט פאר יעדער פאסינגער געלעגענהייט. דער מענש וואס באזארגט א סך טאראנטא מיידלאך מיט בוקעטען פאר זייערע אונטערהאלטונגען.

ספר ראבערט בארדן

פרעזידענט פון די

קראון לייף אינשורענס קאמפאניע

חזן מ. קאפלאן

ספעשעל רעפרעזענטאטיוו

M. KAPLAN & SON

General Insurance

Kaplan Customs Brokers

55-57 YONGE STREET

Elgin 8156-8157

וואוינונג 47 ראוז פארק דר.

טעלעפאן היילאנד 1960.

Borden's

St. Charles

UNSWEETENED Milk

... איז ריינע, פרישע מילך מיט 60 פראצענט פון דעם וואסער באזייטיגט. עס ווערט גארנירט צוגעגעבען צו פרעזערווירען עס. עס איז צוויי מאל אזוי רייך ווי געוועהנליכע מילך. נור צענדליג עס צום קאכען פארזיכערט עס עקסטרא רייכקייט און גוטקייט פון צוזאמענמישונג.

THE BORDEN CO., LIMITED
140 St. Paul W., Montreal

Send free Recipe Book to:

Name..

Address....................................

613

וו. ע. סי. טשארטערס און סאן

ארכיטעקטס

אויב איר דענקט איבערצובויען אייער הויז, סטאר אדער שאפ, אדער צו בויען וועלכעס עס איז א נייעם בילדינג, רופט אונז פאר פרייז בארעכנונג.

מיר וועלען אייך מאכען אייער פלאן און ספעסיפיקיישאן און אויך אכטונג געבען אויף אייער קאנטראקטאר פאר זעהר א מעסיגען פרייז. טעלעפאנירט אונז צו יעדער צייט, און מיר וועלען אייך גלייך זעהן.

W. C. CHARTERS & SON

UNION TRUST BLDG. VICTORIA & RICHMOND STS.

ELGIN 6426

קויפט אייערע קוילען פאר'ן ווינטער ביי דער גוט־באקאנטער קוילען־פירמע

יאנאווער קאהל קאמפאניע

מיר פארקויפען רייטיל און האלסיל אלע סארטען קוילען, ווי אויך הארטע קוילען פאר בלאוערס. וועלש קוילען פאר פוירניים און בלאוערס.

איר קענט ביי אונז קויפען די בעסטע ריידיאס אויף לייכטע טערמס.

אפיס טעלעפאן עדעלייד 8766.

רעז. טעל.: טריניטי 8781.

268½ קווין סט. וו.

צו פארדינגען

צו פארדינגען 5 רומיגען אפארטמענט אין אן אפ טו דייט אפארטמענט הויז אויף יוקליד עוועניו. פרעגען 338½ יאנג סטריט.

508-5-30

צו פארדינגען א דריי רומיגען פלעט הארדוואוד פלארס, אלע קאנוויניענס. גאראדזש אויב נויטיג. פרעגען 255 גרייס סטריט.

822-5-29

5 רומיגען אפארטמענט צו פארדינגען מיט באדרום. הארדוואוד פלארס. הייס וואסער באהייצונג. 92 מיקאל סט. פרעגען 357½ פאלמערסטאן בולווארד. טריניטי W 0503 מר. לעווינסקי.

830-6-1

צו פארדינגען א פלעט פון 4 רומס, ניי דעקארירט, הארדוואוד פלארס. טעלעפאן מיט אלע קאנוויניענס. גלייך אריינצומופען. פרעגען 114 יוראן סטריט.

841-5-29

צו פארדינגען א 3 רומיגען אפארטמענט דאנסטעירס, אלע קאנוויניענס. ניי דעקארירט. פרעגען איי 41 דיארסי סט. טריניטי J 2927.

835-5-29

צו פארדינגען דריי רומס און א סאן רום, אלע קאנוויניענס. פרעגען אין 19 ראשהאלם דרייוו, לאמבארד 3652.

834-5-29

צו פארדינגען 2 אדער 3 אנפארנישד רומס, אלע קאנוויניענס. יונגע קאפעל פארגעצויגען. היל דיסטריקט. מעסיגע רענט. שרייבט זשורנאל באקס 1014.

837-5-29

צו פארדינגען א פארנישד רום מיט אלע קאנוויניענס. פרעגען 69 באלדווין סטריט. אפארטמענט 5.

838-5-30

צו פארדינגען א סטאר מיט 6 רומס 820 דאנדעס סטריט. וועסט. פרעגען מר. גאלדשטיין הארגריווו 2020.

832-5-30

צו פארדינגען א שעהנע פארנישד רום פאר 1 אדער 2 פערזאן. פרעגען 565 מארקהעם סטריט. טריניטי 3229.

833-5-30

צו פארדינגען צוויי רומס, פראנט רום מיט א קיטשען, ניי דעקארירט. הארדוואוד פלארס פרעגען 172 מארקהאם סטריט.

855-5-30

צו פארדינגען א בוטשער און טשיקען סטאר צוזאמען מיט רומס. די פיקסטשורס ביליג איבערצוגעבען. פרעגען 799 דאנדעס וועסט.

851

צו פארדינגען אן אפ טו דייט פלעט פון דריי רומס הארדוואוד פלארס אלע קאנוויניענס. פרעגען 91 בארדען סטריט, יעצט ליידיג. טעלעפאן צו נוצען.

844-5-1

צו פארדינגען צוויי שעהנע רומס, הארדוואוד פלארס, שעהן דעקארירט, סינק אין קיטשען 401 שאה סטריט. לאמבארד 1276.

843-6-1

צו פארדינגען דריי רומס הארדוואוד פלארס, אלע קאנוויניענס. פרעגען 30 פיהיבי סטריט. עלגין 9806.

847-6-1

1532 דאנדעס סטריט וועסט א סטאר מיט אפארטמענט, ביליג רענט, גוט פאר דעליקאטעסען, ביליג רענט, פרעגען 1530 ארנדעס וועסט.

857-6-1

צו פארדינגען 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס בלויז צו א קאפעל. פרעגען 542 יוקליד עוועניו.

859-6-1

צו פארדינגען א האל פאר א קלוב. פרעגען 385 ספעדיינא עוועניו.

682-6-1

פייפער הענגינג און פיינטינג

איך מאך די בעסטע דזשאבס אין פיינטינג און פייפערהענגינג. גוט און ביליג. בעסטע צופרידענהייט. טעלעפאנירט גלייך טריניטי W 7304.

מ. קירשענבוים 30 קאר סטריט

קויפט אייערע מאטראצען, ספרינגס און בעטען

דירעקט פון פעקטארי

איר שפארט פיל געלט.

איר האט א געלעגענהייט צו איינשפארען דעם סטארקיפערס פראפיט און האבען די בעסטע מאטראצען צו די ביליגסטע פרייזען. קומט איבערצייגט זיך.

ספעשעל פאר אפריל

ספרינגס מאטראצען גאראנטירט פאר 5 יאר, בלויז $12.00

Sterling Bedding Co.

34 דיארסי סט.

טעל. טריניטי 3773.

צו פארקויפען

צו פארקויפען מאנופעקטשורינג פלענט זעהר ביליג. מאשינען קענען גענוצט ווערען פאר דרעסעס אדער קלאוקס. קליינע רענט. פרעגען קעפיטאל דרעס 318 עדלייד סטריט וועסט.

2193-5-29

צו פארקויפען אלערליי ספעשעל מאשינען, פליינע ניי מאשינען און לואיס פעלינג מאשינען פאר פענטס פעקטארי. פרעגען א. גודמאן 124 דאנדעס וועסט.

2194-5-30

צו פארקויפען א וואל קיים. פרעגען 781 דאנדעס וועסט.

831-5-30

צו פארקויפען א גוט געהענדיגע איינגעטרייטע ליידים רעדי טו וועיר ביזנעס. אורזאכע אויפ'ן פלאץ. שרייבט זשורנאל באקס 1013.

836-5-34

איבערצוגעבען ליידים רעדי טו וועהר ביזנעס. זיכער א פיין לעבען צו מאכען. אורזאכען קען ניט אטענדען. קיין סך געלט ניט נויטיג. טעל. הארגרייוו 0342.

827-5-29

צו פארקויפען העמילטאן פרעס מאשין. פרעגען 7 הענרי סטריט.

828-5-27

ביליג צו פארקויפען פאר קעש א שעווראליי סידען 1929. גענוצט פריוואט ווי ניי. 151 וואולסלי סטריט.

858

צו פארקויפען א דעליקאטעסען סטאר. פרעגען אויפ'ן פלאץ 385 ספעדיינע עוו.

861-6-1

קארפענטער

און דזשענעראל קאנטראקטאר

י. קאץ

נעהמט ארבייט פאר הארדוואוד פלארס, פענסי ארבייט, אלע סארטען אר ביימען און הויז אלטערעישאנס. אויך אלערליי פעקטארי ארבייט.

79 מיידזשאר סט.

טעלעפאן קינגסדייל 8442. מיר מאכען ארבייט אויף אויסצאהלונגען אויך

דעכער צו מאכען

ספעשעל סלייט רופס און פיקסען אלערליי רופס, שינגעלס, פייפער און גראוועלס. ביליגע פרייזען. מאנהיים 121 באלדווין סטריט. טריניטי 7218.

731-6-4

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO.

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן עדלייד 8087 נאך 7 אווענט טריניטי M 6520

NEW YORK WINDOW CLEANING CO

422 BAY ST

מיר לייהען געלט פון 1.00 ביז 5 טויזענט דאלאר

אויף דיימאנדס, דזשולערי און אנדערע ווערטפולע סעקיוריטיס. גוטע באהאנדלונג גאראנטירט.

SECURITY LOAN CO.

83 קווין סט. וועסט

האט איהר אויגען טראבעל?
האט איהר קאפ שמערצען?
דאן זעהט זיך מיט דעם אידישען אפטאמעטריסט און אפטישען

דר. הענרי הערים

279 קאלעדזש סט.

(לעבען ספעדיינע)

אפען ביז 9 איהר אין אווענט.

Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St., near Spadina
Open until 9 p.m.

פארלאנגט

אקאונטעט — בוקקיפער פארלאנגט צו האלטען ביכער פאר קליינע פירמעס. טעלעפאנירט עדלייד 2766, אווענטען און האלידיים טריניטי W 7048.

3305-6-7

א יונגערמאן זוכט א פארטנער מיט א טראק אדער קאר צו פעדלען אין דער קאונטרי מיט דריי גודס, איז ווילינג צו אינוועסטען עטליכע הונדערט דאלאר. שרייבט זשורנאל באקס 1009.

809-5-28

א יונג קאפעל פארלאנגען א פלאץ אין א זומער פלאץ צו ארבייטען אין קיטשען, קלינען, וואשען א. ז. וו. פרעגען 261 מיקאל סטריט.

810-5-28

א יונג קאפעל פארלאנגט צו רענטען צוויי שעהנע רומס, א פראנט רום מיט א קיטשען אהן פארניטשור. טעלעפאנירט עדלייד 2945 ביז 8.30 אווענט.

811-5-29

פארלאנגט א מיידעל צו הויז ארבייט און קאכען, סטעדי ארבייט. פרעגען א. קימאן 55 יוראן סטריט.

854

פארלאנגט אן עקספיריענסד סיילס־ליידי צו ליידים רעדי טו וועהר. פרעגען 3252 יאנג סטריט, אפטאון מאדעל שאפ.

829-5-30

א יונג דייטשע קאפעל פארלאנגט ארבייט. דער מאן איז א מעקעניק, קען דרייווען א קאר. די פרוי פארלאנגט הויז ארבייט. טעל. טריניטי 0249.

818-5-29

א יונגע אידישע מיידעל פארלאנגט א שאפע פאר הויז ארבייט ביים מאנאט. פרעגען עדלייד 6052. אדער אין 82 וואלטאן סטריט.

852

פארלאנגט א באי וואס האט עקספיריענס אין א גראסערי סטאר. פרעגען 72 קענזינגטאן עוועניו.

848-5-30

מושב זקנים פארלאנגט א פרוי אויפצופאסען אויף קראנקע מענשען פון 9 פריה ביז 9 אווענט. בלויז גוטהארציגע זאלען זיך ווענדען צו ד. בראון 31 סיסעל סטריט.

2197-5-30

פארלאנגט א באי צו העלפען אין א גראסערי סטאר. פרעגען 5 בראנזוויק עוועניו, קינגסדייל 8121.

2198

פארלאנגט אן אסיסטענט פרעסער צו דרעסעס. פרעגען סטאפעל פלעטשער 45 ריטשמאנד וועסט.

3122

פארלאנגט א מיידעל אין א סטאר מוז קענען ענגליש און זיין באקאנט מיט הויז ארבייט. פרעגען נאך 6 אווענט 605 קאלעדזש סטריט.

2195-5-29

פארלאנגט א פארטנער צו א גוט געהענדע דריי גודס פעדלינג ביזנעס. האט א קאר. סינגלמאן פארגעצויגען. פרעגען פון 5 ביז 8 אווענט 37½ אקספארד סט.

824-5-29

באקאנטמאכונג

מיר די אוקזילערי פון דער לאנדאנער שוהל, לאזען וויסען צום פובליקום, אז אזוי ווי דער ראפעל, האט באדארפט פארקומען מאי דעם 24־טען איז ער צו ליעב וויכטיגע אורזאכען אפגעלייגט געווארען אויף

זונטאג 29־טען יוני

עלף אזייגער פריה.

31035-29

חזן ב. וולאדאווסקי

היגיעניש געשולטער טורה־דושען מוהל

— אויך —

מאדערנער מסדר קדושין

סוירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאלען דאך נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייער קינדער.

קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט אנטזאגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו. טעלעפאן קינגסדייל 8832.

פרייזע אומזיסט.

נעלט געשיקט

אין אלע וועלט טיילען, אין דאלארס

שיפסקארטען און אנדערע אנווייזונגען

בירגער פאפירען

איבערזעצונגען און אלע עצות בנוגע ברענגען אייערע קרובים פריי.

פינקטלאך און ערלאך באזארגט דורך

אליהו דאגלאס

ROYAL TICKET OFFICE

153 Queen W. Ad 2047

רעוו. ש. ז. גרינגארטען

אנערקענט אין אלע האספיטעלער אלס מוהל פון ערשטען גראד, אויך אן אינטעליגענטער מסדר קדושין

רופט מיר אויף אייערע שמחות. איך וועל אייך דינען צו דער בעסטער צופרידענהייט.

פאר ארימע אומזיסט

מיין אדרעס:

395 מארקהאם סטריט

טעלעפאן טריניטי F 8406

וואנצען, מאיל, קאקראטשעס און ז. וו.

ווערען פארניכטעט מיט הידראסיאניק עסיד געז און אנדערע מעטאדען. א פארלעסליכע גאראנטיע, נאך 6 שעה באנוצען עס.

געבעטע פוירניטשור, ראגס, דרייפס אין דאס גלייכען ווערט געמאכט פולשטענדיג באשיצט געגען מאיל ביי אייך אין דער היים, אדער מיר נעמען עס אין אונזער "פומיגיישאן וואלט". מיר פארקויפען מער אלד רוליעבל ראוטש פאודער און בעד באג ליקוויד, ווייל עס איז בעסער.

אונזערע פראדוקטען זענען גאראנטירט

Reliable Exterminating Co.

372A COLLEGE STREET

קינגסדייל 7559.

קארפענטער

יעדער סארט קארפענטערריי ארבייט אנגענומען. קיין דזשאב צו קליין אדער גרויס צו די מעסיגסטע פרייזען די בעסטע ארבייט גאראנטירט און צופרידענהייט.

הארדוואוד פלארס געלייגט. פרענטש טיהרען געמאכט. פייער דזשאבס געפיקסט, ביליג.

טעלעפאנירט:

א. נעלמאן

טריניטי W 2612

A 150 פאלמערסטאן עוועניו.

פוירנייס

איצט איז די צייט צו אינסטאלירען אייער פוירניס אדער אריינשטעלען אן אנדערען פאר א פרייז וואס וועט אייך סורפרייזען. מיר האנדלען מיט "עדזשעק" פוירנייס, וועלכער איז גאראנטירט פאר 15 יאהר. מיר האבען אויך די איידזשענסי פאר פיוז פארנייס".

רופט אפ קינגסדייל 8284, און איבערצייגט זיך אז אונזערע פרייזען זענען ביליגער ווי ערגעץ אנדערש.

שיקט אייערע קרובים

הילף

קומט אדער טעלעפאנירט אייער ארדער

— צו —

חפצ"ס שיפסקאנטאר

DOMINION TICKET OFFICE

(עדלייד 5971)

143 קווין סט. וועסט

אמעריקאנער דאלארען געצאלט איבעראל.

געלט געשיקט 2 מאל טעגליך, ביליגע רעיטס.

שיפסקארטען, בירגער־פאפירען, אינשורענס. 13 יאר אין ביזנעס.

צרות פון קינדער

א שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פארזעצונג)

— פאר וועמען דען?

— דאס וועט איהר שפעטער געוואויר ווערען. האלט מיך נישט אויף אזוי לאנג ביים טעלעפאן. איך מוז מיך צוגרייטען צו דער היינטיגער ראנדקע.

— אזש צוגרייטען זיך?

— יא. איך מוז מיך זעהר פיין אנטאן.

— וואס מעהר איהר רעדט, פאני, מעהר ווער איך פאראינטערעסירט.

— אלזא, אכט א זייגער טרעפען מיר זיך.

— זאל זיין אזוי, ווי איהר ווילט.

— טא זייט זשע מיר דערווייל געזעגענט.

— איהר אויך.

יאקוב האט ארויסגענומען פון וועסלעפאן. זיין שותף פעליקס הארטמאן האט די גאנצע צייט געקוקט אויף איהם.

— וואס איז ווידער יאקוב? — האט ער געפרעגט מיט א שמייכעל.

— א פרישע ראנדקע.

— עפעס האסטו דאך גערעדט גאר וואזשנע.

— יענע האט אויך גערעדט וואזשנע

— האב איך צוריקגעענטפערט וואזשנע.

— ווייסט נישט, ווער דאס איז?

— פו וואנען זאל איך וויסען?

— איז עס נישט אמאל יענע, וואס האט דא מיט עטליכע טעג צוריק טעלעפאנירט?

— איך וואלט זי דערקענט דורכ'ן טעלעפאן. א, יענע קען איך גוט.

— נו, און דו געהסט טאקע אויף דער ראנדקע?

— זי האט מיך שטארק פאראינטערעסירט.

— און אפשר איז דאס עפעס אן אלטע באבע?

— וועט אויך זיין פארפאלען.

— און דערנאך וועט זי לאכען פון דיר אין די פויסטען.

— מעהר ווי לאכען קאן זי דאך נישט.

— איך וואלט נישט געגאנגען. דו ביזט אזוי לייכט אויף אזעלכע אינטריגעלאך.

— זאלסט וויסען, פעליקס, אז מען דארף נעהמען פון לעבען, וואס עס לאזט זיך.

— זאלסט נאר נישט אמאל חרטה האבען.

— איך האב קיינמאל נישט קיין חרטה. איך זאל וועלען דערצעהלען א מעשה, וואס האט מיט מיר געטראפען, וואלסטו געשטוינט. און פונדעסטוועגען האב איך אויך נישט קיין חרטה.

— ארדרבה, לאמיר הערען.

— ס'איז א לאנגע געשיכטע און מען קאן זי נישט אזוי לייכט דערצעהלען. איבעריגנס דו וואלסט נישט געגלויבט אויך.

— אויף דיר איז אלץ צו גלויבען.

— פאר וואס פארשוין האלסטו מיך?

— אין ליעבע־זאכען ביזטו איינער. דאס ווייס איך. נו, לאמיר הערען וואס האט מיט דיר געטראפען.

— איך וועל שוין דיר דערצעהלען א צווייט מאל.

— וואס איז, עפעס א סוד?

— ס'איז א שטיקעל סוד דערביי.

— מיט יענער ווייבעל, וואס דו האסט מיר דערצעהלט?

— ניין, נישט מיט יענער ווייבעל.

— וועסט שוין געוואויר ווערען. לאז מיך דערווייל צורוה. לאמיר מאכען קאסע. איך האב דאך עפעס היינט א ראנדקע.

— אלזא, פטור. מיר מאכען קאסע.

די שותפים האבען געמאכט קאסע.

— וואו געהט מען ערגעץ? — האט פעליקס געפרעגט נאכדעם ווי די קאסע איז שוין געווען געמאכט און דער זייגער האט געוויזען אכט.

— געה אראב צו לורס'ן. איך וועל, מן־הסתם, אונטערקומען ארום א זייגער ניין.

— נישט מעהר ווי א שעה וועסטו דארט פארוויילען?

— כ'גלויב, אז נישט מעהר.

— נייז צו לורס'ן וועל איך נישט געהן — האט זיך פעליקס פויל און נגידישליך צוציגען — איך וואלט איצט אויך, גאנץ גערן געגאנגען אויף א שטיקעל ראנדקע.

די שותפים האבען זיך געזעגענט. פעליקס איז אוועקגעגאנגען און יאקוב, כאטש ער אליין האט נישט געוואלט, האט זיך צורעכט געמאכט דעם שנויפס, צוגעקעמט זיך. און אזוי ווי ער האט נאך געהאט צייט א גאנצע שעה — האט ער זיך געהייסען דערלאנגען עפעס צו עסען.

ביים עסען האט ער איבערגעטראכט וועגען דעם געהיימען טעלעפאן. וועגען דער פרעמדער דאמע וואס האט איהם גאר שטארק פאראינטערעסירט און ווידער האט זיך איהם אויסגעוויזען אז ער האט שוין איהר קול ווען־עס־איז געהערט.

— זי האט שוין זיכער געמוזט מיט מיר ריידען. — האט ער געטראכט — איך קען זי, מן־הסתם. און דאס, וואס זי וויל מיר כלומרשט עפעס דערצעהלען, איז זיכער אן אויסרייד. זי וויל פשוט א פלירטעווע טאן מיט איהם. ווער ווייסט, אפשר איז עס טאקע א שטיקעל עניין. פון אזעלכע זאכען זאגט ער זיך קיינמאל נישט אפ.

און וואס וועט זיין, אז ער וועט טאקע אנטרעפען אויף עפעס אן אלטער באבע? עס וואלט איהם שטארק נישט געשמעקט. אז עס זאל טאקע זיין אמת דאס, וואס פעליקס האט איהם געזאגט.

דער זייגער האט שוין געוויזען האלב אכט, ווען יאקוב האט זיך אביסעל צוגעפוצט און איז ארויס פון דער היים.

אויף דער גאס איז געשטאנען א וואונדערבארער פריהלינגס־אויפדערנאכט. אזא יונג געריש איז געגאנגען פון מענשען, פון געשעפטען, פון טראמווייען, פון אויטאמאבילען. עס איז שוין געווען גוט טונקעל.

יאקוב איז געגאנגען איבער די גאסען און איינגעאטעמט אין זיך די פרישע לופט. ער האט געטראכט, אז פונקט אכט א זייגער וועט ער דארט אהין נישט קומען. ער וועט זיך אביסעל פארשפעטיגען. זאל זי דארט ווארטען אויף איהם. זאל זי מיינען, אז ער וועט נישט קומען. אויף אזעלכע ראנדעקס האט זיך יאקוב אייביג ליעב צו פארשפעטיגען. ער ווייסט, ווי ביי יענער צאפעלט זיך דאס הארץ, ווי יענע קוקט, זוכט, און וואס מעהר ער פארשפעטיגט זיך, אלץ לענגער ווארט יענע, מעהר ווערט זי אנגעשטרענגט, און ס'איז גרינגער צו דערגרייכען.

דערפאר האט ער זיך נישט געאיילט. ער איז נאך אריין אויף א ווייל צו לורס'ן, ארומגעקוקט זיך: געמיינט, אז ער וועט טרעפען באקאנטע, אבער דאס מאל זענען קיין שום באקאנטע זיינע נישט געווען.

(ווערט פארגעזעצט)

נייעס ביי אונז אין שטאט

"מזל אין ליעבע" אין סטענדערד טעאטער.

ליעבהאבער פון דער אידישער אפערעטע וועלען ווידער אמאל האבען א געלעגענהייט צו זעהן א וואונדערבארע שעהנע אויסגעשטאטעטע אפערעטע, קומענדען שבת בייטאג און אין אווענט, אין סטענדערד טעאטער.

דאס מאל וועט עס זיין דער באליעבטער שוישפילער מיכאל מיכאלעסקא, וועלכער טרעט אויף אין אלשאנעצקיס מוזיקאלישע אפערעטע "מזל אין ליעבע".

צוזאמען מיט איהם טרעטען אויף עני טאבאק, אסתר פילד, קלארא ראזענטאל, אנא לעווין, היימי דזשייקאבסאן, סעם גערטלער, יצחק חאנינמאן, בעני זיידמאן.

בילעטען זיינען שוין צו באקומען אין באקס אפיס פון טעאטער.

אינטערעסאנטע לעקציע געהאלטען פון זלמן רייזען אין ציון אינסטיטוט.

דינסטאג אווענט איז אין ציון אינסטיטוט אפגעהאלטען געווארען א לעקציע פון זלמן רייזען, וועלכער איז געקומען אהער אויף א פאר טעג. די לעקציע איז געווען באזוכט פון אן אינטעליגענטען קרייז, וועלכע האבען זיך צוגעהערט מיט גרויס אינטערעס צו דעם גרוס וואס רייזען האט אונז געבראכט פון דעם אידישען לעבען און שאפען אין מזרח־אייראפא.

זלמן רייזען, האט איבערגעגעבען א קלאהר בילד וועגען דעם מאטעריעלען און גייסטיגען מצב פון די אידען אין גאנץ מזרח אייראפא, און איבערהויפט פון די אידען אין פוילען.

נאך דער לעקציע האט אברהם רייזווין, וועלכער איז געווען פארזיצער, געמאכט אן אפיעל צו די פארזאמעלטע אז זיי זאלען זיך אנשליסען אן דעם טאראנטאר צווייג פון דעם אידישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט.

געוועזענער טאראנטאר מעיאר ט. ל. טשוירטש, מ. פ. געעהרט פון טאראנטאר בירגער

א גרויסארטיגער באנקעט איז אראנזשירט געווארען אין קארלס־רייט האטעל, לכבוד דעם געוועזענעם טאראנטאר מעיאר און איצטיגען פארלאמענט מיטגליעד ט. ל. טשוירטש. אלע זיינע פריינט און פארעהרער, אהן אונטערשייד פון ראסע אדער אפשטאמונג, האבען זיך פארזאמעלט און אויסגעדריקט זייער פולסטע אנערקענונג און אפשאצונג פאר מר. טשוירטש.

א פארטרעט, וואס איז געמאלען פון מר. טשוירטש, איז אויפגעדעקט געווארען פון סער וויליאם מיולאק, הויפט ריכטער פון אנטעריא. און דאס בילד וועט הענגען אין סיטי האל.

אידישע מעדיצין סטודענטען וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין די היינטיג־יעריגע עקזאמענס

די פאלגענדע אידישע סטודענטען האבען אויסגעהאלטען זייערע היינטיג־יעריגע עקזאמענס, אין דעם מעדיצינישען פאקולטעט, לויט ווי עס איז באריכטעט געווארען פון דעם סענייט אף יוניווערסיטי פאקולטי אף מעדיצין:

ערשטע עקזאמינעישאן.

דורכגעגאנגען מיט האנארס: מ. לעבאוויטש. מ. גאלדשטיין. אהן האנארס: ל. קאהען, מ. דרויז, ד. פיינבערג, מיס ג. פינקעלשטיין, סי. קאפמאן, ד. קינגסבערג, מ א. קלאץ, ל. א. קאהען, ע. לעווינסאן, מ ה. לעווין, ס. ליפשיץ, ד. ראזענבערג, ס. שעהר, ל. זעלצער, ס. שארפאץ, ב. ווינטראב.

צווייטע עקזאמינעישאן: געפעסט מיט האנארס: י. ג. קעשין, און ד. שוקין. געפעסט: ה. ס. פיין, ג. לאקנער, מ. פאטטערנאק, ל. פערלמאן, וו. שוואב, ה. שניידערמאן, מיס וו. וויינשטיין.

דריטע עקזאמינעישאן: געפעסט מיט האנארס — י. סי. שערמאן, א. א. ראגאף, דזש. זעלצער, מ. גאלדשטיין. געפעסט — א. ה. קאהען, י. מ. העלער, א. ס. האפמאן, א. לעווין, ה. מינק, מ. א. ראסקין, מ. טאמסקי, ה. וויינשענקער.

פערטע עקזאמינעישאן: געפעסט: מיס. ר. אבראמאוויטש, מ. אפעל, ס. י. באקנער, ב. ב. קאהען, א. קאטלער, וו. גארב, ד. געמעל, ס. י. קאץ, ה. קאפסקי, ע. סי. לינדענפעלד, מיס ט. ל. שיינמאן, ק. ב. שלאסאיער, מ. וו. זעלניק, י. סאבאלאף, ה. סטראוס, י. טאנצער, י. וועסענסקי, א. מ. ווארטמאן, און מ. זעלרין.

פינפטע עקזאמינעישאן: געפעסט מיט האנארס — א. פיין, און ה. נ. טאוב. געפעסט — ק. פרימאן, ר. גאלדענבערג, וו. וו. גאלדשטיין, ס. מ. האפמאן, ס. הורוויץ, ל. מארקאוויטש, א. ד. פאלאק, נ. ראזענבערג, ל. ראזענבלום, ב. ר. סאקלער, ל. ל. וויץ.

זעקסטע עקזאמינעישאן: געפעסט מיט האנארס — י. ל. סלאווינסקי. געפעסט — מיס ע. ברעסלין, י. ל. טשאיקאף, ס. ג. פיין, א. פרייד, י. גאלדשטיין, י. ל. קובאניק, ב. לעווין, ה. ליזנער, ס. וו. לעסלי, י. שאפירא, ס. ג. שעהר, מ. סילווערמאן.

ר. י. הערים, מ. סי. מ. בי. האט באקומען דעם ריוו פרייז, צוזאמען מיט פ. פ. טיסדאל, מ. די.

מאן האט אויף זיך א קלאגע פון גנבה

אויף א קלאגע פאר צו'גנבענען א ראדיא טרענסמיטער, איז רעי דזשענקינס פון 37 וואודס סטריט, פארהאלטען געווארען פון דער פאליציי. דער טרענסמיטער איז גענגבעט געווארען פון וו. האוזי, אויף היטה סטריט וועסט. און דזשענקינס האט עס נאכדעם פארמשכנט אין א אפון־שאפ פאר 12 דאלאר.

שטאדט טאטעס וועלען זיך מארגען בעראטען וועגען ט. ט. קאמישאנערס

אויף מארגען בייטאג איז פארופען געווארען א ספעציעלער מיטינג פון דעם סיטי־קאנסיל, ווען די פראגע וועגען באשטימען קאמישאנערס צו דער טאראנטא טרענספארטיישאן קאמישאן וועט אויפגענומען און פארהאנדעלט ווערען.

די באורד אף קאנטראל האט נעכטען רעקאמענדירט קאנדידאטען. צווישען די רעקאמענדירטע קאנדידאטען ביז איצט זענען: עקס קאנטראלער העקער, וו. סי. מעקברייען, ע. דזש. לענאקס, גענעראל סי. ה. מיטשעל, מיידזשאר נעש. און ס. דזש מעקמאסטער (ארבייטער).

פרוי פון ט. פי. לאבלאו געשטארבען.

מרס. ט. פי. לאבלאו, די פרוי, פון מר. לאבלאו, וועלכער איז פרעזידענט פון דער גוט באקאנטער לאבלאו גראסעטעריעס לימיטעד, און וועלכע האבען גראסערי סטארס אין אלע טיילען פון שטאדט איז געשטארבען נאך א לענגערע קראנקהייט.

די פארשטארבענע איז געווען פארהייראט 35 יאהר. און זי לאזט איבער, אויסער איהר מאן, דריי זיהן און א טאכטער.

אינגעל פארוואונדעט שפילענדיג בייזבאל.

באטייליגענדיג זיך אין א בייזבאל גיים, וואס איז געשפיעלט געווארען אין הויף פון דער דאפרין סקול, איז דער 7־יעריגער ברוס אירלי, פון 10 מארעירא פלייס, געטראפען געווארען מיט'ן "בעט", וואס איז פלוצלינג ארויסגעפאלען פון דער האנט פון אן אנדער אינגעל.

ער איז אפגעפיהרט געווארען אין א באוואוסטלאזען צושטאנד אין קינדער האספיטאל, וואו ער ליידט פון קאפ וואונדען, זיין צושטאנד איז דערקלעהרט געווארען אלס זעהר קריטיש.

אמאל האבען דאקטוירים געשוינדען א הויט אזוי ווי היינט.

ביי דער קאנווענשאן פון דער אנטעריא מעדיקעל אסאסיאיישאן, וואס ווערט אפגעהאלטען אין ראיאל יארק האטעל איז ארויסגעבראכט געווארען דער פאקט, אז פונקט ווי היינט קאן זיך א קבצן ניט פארגינען צו אנהויבען זיך מיט א דאקטאר, אזוי איז עס אויך געווען אמאל, מיט הונדערט יאהר צוריק.

דער דאזיגער פאקט איז באקאנט געווארען פון א "סקעדזשול" פון דאקטארשע פרייזען, וואס איז אנגענומען געווארען פאר אלע דאקטוירים צוגלייך, אויף א מיטינג פון אלע דאקטוירים, וועלכער איז אפגעהאלטען געווארען. אין טאראנטאר האספיטאל, דעם 14־טען פעברואר 1839. לויט דעם דאזיגען "סקעדזשול" האט א דאקטאר געדארפט באקומען א מינימום באלוינונג פאר א בייטאגעדיגען וויזיט פון $1.25

קאנסערוואטיווע פארטיי שטארק אטאקירט ביי א מיטינג פון ווארד 4 ליבעראלען.

ביי דעם מיטינג פון די ווארד פיער ליבעראלען וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין ארדפעלאוס טעמפעל, דינסטאג אווענט, זענען שטארקע אטאקעס געהערט געווארען אויפ'ן חשבון פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי, איהרע פיהרער און איהר "פאליסי".

דער שטארקסטער אנגריף איז געמאכט געווארען פון דעם הויפט־רעדנער פון אווענט האנ. ג. נ. גארדאן קיי. סי., וועלכער האט פשוט געוואלט וויסען, וואו האנ. בענעט, דער קאנסערוואטיווער פיהרער, האט זיך גענומען דאס רעכט צו קריטיקירען דעם קאנאדער פאלק, און צו אפחוזק'ן פון דעם פארלאנג פון די קאנאדער איינוואוינער, דערפאר וואס זיי ווילען האנדלען מיט גרויס בריטאניען?

אויסער מר. גארדאן האט אויך גערעדט מר. דזש. סינגער, דזש. גלעס, סערדזשאנט מיידזשאר ארנאט, ע. וויינטשענסטער, דזשארדזש ארקוראט, און דען מארטין, און אלע האבען זיי גערעדט אין דעם זעלבען זין וואס מר. גארדאן.

א גרויסע באגייסטערונג איז געווען צו מערקען צווישען דעם גרויסען עולם וואס איז געווען פארזאמעלט.

ארטשיק נאשאטער ווערט געזוכט

ארטשיק נאשאטער פון דינקערע לעטלאנד א פארשטעדטעל פון ריגע ווערט געזוכט פון זיין שוועסטער דינה לאח. דעם פאטערס נאמען איז געווען אברהם בער, דעם זיידענס נאמען איז געווען ארטשיק, דער מוטערס נאמען איז געווען דינה.

עס איז פאראן זעהר א וויכטיגער בריעף פאר איהם פון זיין שוועסטער. זאל ער זיך ווענדען צו י. וויינראט אין "זשורנאל" אפיס 542 דאנדעס וועסט.

אינגעל באגעהט זעלבסטמארד אייננעהמענדיג כלאראפארם

ביז איצט איז נאך אלץ ניט געענדערט געווארען די מיינונג פון דעם קאראנער ד־ר. דזש. מ. קעסערלי, אז טשארלז עדעמס, דער 16־יעריגער אינגעל פון 67 קאנסטעגנס סטריט, וועלכער איז געפונען געווארען טויט ביי איהם אין צימער אויף דעם דערמאהנטען אדרעס, איז געשטארבען דורך דעם וואס ער האט איינגענומען א פארציע כלאראפארם.

עדעמס, וועלכער איז געווען א סטודענט פון דעם וועסטערן טעכניקעל סקול, האט געהאט א שוואכקייט צו מאכען עקספערימענטען מיט פארשידענע כעמישע שטאפען, און מען פארשטעהט דאריבער, אז ער האט מסתמא אויך עקספערימענטירט אויף זיך אליין מיט דעם כלאראפארם, כדי צו אויספינען די ווירקונג פון דעם דאזיגען שטאף.

ווען זיינע עלטערן זיינען אריינגעקומען צו איהם אין צימער האבען זיי איהם געפונען ליגענדיג טויט אויף דעם פלאר, איבערגעדעקט מיט א ראבערנעם היטעלע אין וועלכען מען באדט זיך, און לעבען איהם איז געלעגען א ליידיג פלעשעל, אויף וועלכען עס איז געווען צוגעקלעפט א קוויטעלע מיט'ן ווארט "כלאראפארם".

אן אונטערזוכונג ווערט דערוויל אנגעפיהרט און דער קערפער וועט אויך אין גיכען געפאלמעסט ווערן.

"SALADA" TEA

די זעלבע קוואליטעט

איצט

דער זעלבער פלייוואר

60 ס.

א פונט

בראון לייבעל

אין אלע גראסערי סטארס

מר. און מרס. קרוגער האבען גענומען

דעם יוריקא ווילא האטעל

אין בעל יוארט

א האטעל פאר רוה און באקוועמליכקייט. פאר פארגעניגען און פארוויילונג. מיר לאדען אייך איין צו דער ערעפענונג, וואס וועט זיין דעם 31־טען מאי. אונזער דייינינג־רום איז א לופטיגע, ליכטיגע, קענגנאיבער דעם לייק סימקא. מיר האבען 18 לופטיגע, פיין־אויסגעפוירנישטע שלאף־צימערען. אונזערע געשמאקע, פרישע און נאהאפטע שפייזען, זענען גוט באקאנט צו די טאראנטא'ר אידען.

אונזער האטעל איז ווי געמאכט פאר אייך. אויב איר זוכט א גוטען פלאץ פאר אונטערהאלטונג און פארגעניגען. קומט צו אונז און מאכט אייערע רעזערוויישאנס איצט.

"וויק־ענדערס" וואס ווילען האבען רוה און פארגעניגען פון א גאנצער וואך ארבייט, קומט צו ס. קרוגער אין בעל־יוארט.

ספעציעל רעדוצירטע פרייזען פאר'ן מאנאט יוני.

פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך אין 376 קאלעדזש סט.

סאלפער ספרינגס האטעל

אין פרעסטאן

אונטער דער נייער מענעדזשמענט פון

ראזען און דארשט

ווערט ערעפענט

דינסטאג דעם 10־טען דזשון

שעהנע רומס, גוטע בעדער, געזונטער קלימאט און פרישסטע בעסטע מאכלים סטריקטלי כשר

בעסטע באקוועמליכקייטען און צופרידענהייט גאראנטירט.

פאר אלע אינפארמאציעס און רעזערוויישאנס קאן מען זיך גלייך ווענדען צו 43 סיסעל סט. טעל. טריניטי 8694.

אדער

Sulphur Springs Hotel

Preston, Ontario.

גרינשפאנס זומער פלאץ

דער אלטער גרינשפאן האלט א זומער פלאץ אויף אפעלבי ליין, צוויי מיט א האלב מייל פון בראנטי, האמילטאן היי־וועי, אויפ'ן לייק שאור ראוד.

35 גרויסע, ליכטיגע, לופטיגע רומס. עלעקטריק. לויפענדיג וואסער פאר באדען, גוטער זאמדיגער ביטש.

טאנצען יעדען שבת נאכט. — די בעסטע עסענס און אטענשאן גאראנטירט. אלעס כשר, האט דו בעסטע קעכין.

דא איז דאס פלאץ צו פארברענגען אייער וואקאציע.

טעלעפאנירט בראנטי 12, רינג 4

אדער שרייבט צו:

GREENSPOON'S SUMMER RESORT

BRONTE, ONT.

Tel: Bronte 12 Ring 4

צו שרייבען:

P. O. R. R. 2 Freeman

SHRINE

שריין

פלעצער פאר די פאראדען אין די פיער טעג פון יוני 9־טען, ווערען איצט פארקויפט. די טיקעטס דעקען דעם פולען פעריאד און זענען טראנספערירבאר. דער פרייז איז $5.50 יעדערער.

באזארגט זיך היינטיגע וואך מיט טיקעטס אין: דער הויפט־קוואטיר, בעי און טשארלז; קאלינס סטאר, וויקטאריא טעאטער, אויף ריטשמאנד סט.: ראיאל יארק און קינג עדווארד. מעיל ארדערס אויף 1130 בעי.

W. H. SHAW

סעקרעטאר.

העלפט שאפען

קה

טאראנטאס קוואטא

— די סומע פון —

$65,000

פאר דעם

פאראייניגטען ציון אפיעל

קאמפיין וואך:

מאי 26 - יוני 1

שליסט זיך אן אן דער ארמיי פון איבערגעגעבענע טוער פאר ארץ ישראל

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
PUBLISHED BY
THE HEBREW JOURNAL
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-683
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto,
January 22nd, 1913
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
Single Copy—3 cents

די קראסינג טראגעדיעס

ביי פארשיידענע געלעגנהייטען איז אונז שוין אויסגעקומען צו ריידען וועגען די דאזיגע "לעוול־קראסינג"־טראגעדיעס. דאס זענען טראגעדיעס וועלכע זענען שוין געווארען אן אומפארמיידליכע דערשיינונג יעדעס יאר, מיט'ן אנקומען פון די הייסע זומער־מאנאטען. אין יענע מאנאטען ברענגען טאג־טעגליך די צייטונגען באריכטען וועגען גאנצע פאמיליעס, וועלכע זענען געטויט געווארען ביי א "לעוול־קראסינג", ווען א צוג האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט אן אויטאמאביל און אלע אויטאמאביל־פאסאזשירען זענען אומגעקומען.

געוויינטליך איז מען זיך נוהג אז באלד נאך דער טראגעדיע, ווען די אלגעמיינע אויפרעגונג און דערשיטערונג איז נאך גרויס, באשטימט מען אן אונטערזוכונג, כדי צו פעסטשטעלען וועמעס שולד עס איז געווען אין דער טראגעדיע. אבער אין די מערסטע פאלען איז די דאזיגע אונטערזוכונג פון קנאפען ווערט. מען פארציהט עס אין דער לאנגער באנק אזוי לאנג, ביז דער אויפגערעגטער עולם פארגעסט און ווערט אפגעקיהלט.

אט אזוי פארענדיגען זיך געוויינליך די דאזיגע "לעוול־קראסינג"־טראגעדיעס. און פונקט אזוי וועט מסתמא אויך זיין דער אויסגאנג פון דער גאר פרישער טראגעדיע וואס האט מיט עטליכע טעג צוריק זיך אפגעשפילט אויף דער "קינגסטאן קראסינג" ווען צוויי פאמיליעס זענען צוריסען געווארען אויף שטיקלאך, בעת זייער אויטאמאביל האט זיך אנגעשטויסען אן א שנעל־צוג פון דער סי. ען. אייזענבאן.

ווייסען מיר ניט, ווער עס איז שולדיג אדער ווער עס איז ניט שולדיג אין דער טראגעדיע, ווייל טראץ דעם, וואס אן אונטערזוכונג איז באשטימט געווארען, וועט מען אזוי שנעל ניט וויסען די רעזולטאטען פון דער אונטערזוכונג. פונקט אזוי ווי אלע מאל וועט מען עס היינט אויך מן־הסתם פארציהען אזוי לאנג, ביז דער דערשיטערנדער איינדרוק וואס דער פרישער אומגליק האט אויף אלעמען איבערגעלאזען, וועט פארגעסען ווערען.

און הגם מיר ווייסען ניט וועמען די אונטערזוכונג וועט געפינען שולדיג אין דער טראגעדיע, פונדעסטוועגען מוז צוגעגעבען ווערען, אז אלע צדדים זענען אין א גלייכער מאס שולדיג — אין נאכלעסיגקייט. עס איז פאר דער אונטערזוכונגס־קאמיסיע צו געפינען די שולדיגע אין דער טראגעדיע, אבער פאר אונז בלייבט דערוויל צו קאנסטאטירען דעם פאקט, אז נאכלעסיגקייט האט געוויס געשפילט די הויפט ראליע אין דעם דאזיגען אומגליק.

די פראווינציעלע רעגירונג וועקט כסדר די אויפמערקזאמקייט פון דעם אלגעמיינעם עולם געגען דער דאזיגער נאכלעסיגקייט־געפאר. יעדער איינער איז אויף א געוויסען וועג נאכלעסיג. סאי דער אינזשעניר וואס שטעהט ביים אינדזשין, און סאי דער מאטאריסט וועלכער זוכט צו אריבעריאגען דעם צוג, בעת ער קומט נאענט צו א "קראסינג". דאס איז קרימינעלע נאכלעסיגקייט וועלכעס איז שולדיג אין אלע, ביז־איצטיגע אזעלכע און ענליכע טראגעדיעס.

עס איז שוין, דוכט זיך, די העכסטע צייט, אז יעדער אויטאמאביל־טרייבער זאל וועניגסטענס זיך אנהויבען אביסעל מער צו קאנטראלירען, ווארים סוף־כל־סוף איז ער דאך שטענדיג דער וואס באצאלט טייער פאר זיין נאכלעסיגקייט, און ניט דער אינזשענ'ר פון דעם לאקאמאטיוו.

מער פארזיכטיגקייט מצד דעם מאטאריסט וועט געוויס פארקלענערען די צאל פון די "לעוול־קראסינג"־טראגעדיעס.

אזוי ארבייט מען פאר פריעדען

ווען אין לאנדאן אין פארגעקומען די פלאטען־אנטוואפנונגס קאנפערענץ זענען די הויפט־שטערונגען פאר אן אויסגלייך געווען איטאליע און פראנקרייך, ווייל יעדע איינע פון זיי זוכט צו פארשטארקען איר ים מאכט, און יעדע קוקט אויף דער צווייטער מיט פארדאכט. און עס זענען מסתמא פאראן גענוג עלעמענטען, וועלכע זוכען דעם פארדאכט צו צופלאקערען אין א העליש פייער.

דערציילען די לעצטע טעלעגראמען פון מילאן, איטאליע, וועגען א רעדע, וואס עס האט דארטען געהאלטען איטאליע'ס דיקטאטאר, בעניטא מוסאליני. גערעדט האט ער אין א קריגערישען טאן, אין וועלכער ער האט געמאכט אן אפענע אטאקע אויף פראנקרייך, און איר געדראעט מיט איטאליע'ס שטארקער מיליטערישער מאכט. אויף וועלכען דער פאטריאטישער עולם האט אפגעענטפערט מיט די רופען "נידער מיט פראנקרייך!"

אזוי ארבייט עס איטאליע פאר פריעדען. פאר וועלט־פריעדען.

און אריסטיד בריאן חלום'ט נאך אלעם דעם חלום פון א פאראייניגטע שטאטען אין אייראפא.

דער שטודיום פון אידיש

מיר האבען אין צייט שוין קאמענטירט וועגען דעם, ווען אין די "יוניווערסיטי עקסטענשאן" קורסען אין באסטאנער אוניווערזיטעט איז איינגעפירט געווארען דער קורס פון אידישער ליטעראטור, וואס איז געווען דער ערשטער אוניווערזיטעטס־קורס פון דעם ענין אין אמעריקע.

און אז די קאמענטארען האבען זיך ארויסגעצייגט פאר פאראויסזעהענד צייגט דאס, וואס דער קורס איז דערפאלגרייך פארענדיגט געווארען, און ער ווערט פארגעזעצט. יעצט דערוויסט מען זיך אויך, אז אן ענליכער קורס ווערט געגעבען אין "סיטי קאלעדזש" אין ניו־יארק, אלס א טייל פון דעם אלגעמיינעם קורס אין ליטעראטור. אז ארום אכציג סטודענטען נעמען דעם קורס. און אז עס איז זייער מעגליך, אז פון'ם קורס זאל ארויסוואקסען א ספעציעלער אידישער דעפארטמענט.

אן באזונדערן רעש, און אן באזונדערן טומעל, ווערט, אלזא, עטוואס געטאן פאר'ן שטודיום פון דער אידישער שפראך אויך אין אמעריקע.

מיט דרייסיג־פערציג יאר צוריק, האבען נאך פילע געקוקט אויף אונזער שפראך ווי אויף א "זשארגאן". און אפילו היינט צו־טאג האבען מיר זיי נאך די, וועלכע קענען אן ציין־קריצעניש ניט רעדען וועגען דעם "זשארגאן", טראצדעם וואס זייער שפראך וויסען, זייער לינגוויסטיק איז א גאנץ באגרענעצטע. ווייל אנדערש וואלטען זיי דאך גערעדט מיט אן אנדערען טאן. גרויסע זאכען ווערען שטענדיג דערגרייכט שטופענווייז. און אזוי איז אויך מיט'ן כבוד פון אידיש. די ערשטע שפראצונגען צום בעסערען זעהען זיך שוין. מערערע וועלען נאכקומען. און אזוי וועט זיך די גאנצע באציאונג מוזען ענדערען, זיך ענדערען ביי אלעמען.

דער כוח פון אידיש ביי אידען וועט מער ניט קענען אונטערגעשאצט ווערען.

אידישע פרוי באגעגנט א רוסישען פאגראמשטשיק וואס האט זי פארגוואלדיגט

פון ווארשא שרייבט מען וועגען פאלגענדען טיעף־ריהרענדען פאל:

די טעג האט זיך אין ווארשא אין די אווענד־שטונדען אויף נייע וועלט אפגעשפילט א סצענע, וואס דעקט אויף פאר אונזערע אויגען איינע פון די שוידערליכסטע טראגעדיעס פון א גאנצער אידישער פאמיליע.

אין א ווינקעל איז געשטאנען א מאנסביל פון א יאהר עטליכע און דרייסיג, א הויכער, פעסט געבויטער יונג מיט איין האנד — די אנדערע האט איהם געפעהלט. אויפ'ן ארט פון רעכטען אויג איז ביי איהם געווען א פוסטע לאך. ער איז געשטאנען מיט א היטעל אין דער איינער האנד, וואס ער פארמאגט און שטיל געבעטעלט.

אין דעם איז פארבייגעגאנגען אן עלעגאנטע עלטערע גרויע פרוי, א אידישע, מיט א יונגער, שעהנער עלעגאנטער דאמע.

פארבייגעהענדיג פאר דעם בעטלער האט די יונגע דאמע געווארפען אויף איהם א בליק. זייערע אויגען האבען זיך צוזאמענגעטראפען, און די יונגע דאמע איז פלוצלינג טויט־בלאס געווארען.

זי האט געגעבען א קוויטש, די פיס האבען זיך אונטער איהר גענומען ברעכען און מיט פארגלייזטע אויגען האט זי זיך אנידערגעזעצט אויפ'ן טראטואר. די אלטע פרוי האט זיך געווארפען דער יונגער דאמע מונטערען, רופענדיג זי ביים נאמען:

— עווא, טאכטערשי, עווא, וואס איז דיר, טאכטער, טייערע?!

באלד איז געווארען א גרויס צוזאמענגעלאף, מען האט דער יונגער דאמע אריינגעכאפט אין טויער אריין, מען האט אלארמירט די גיכע הילף און דער פארחלש'טער אפגעפיהרט אהיים אויף קראקאווער פארשטאדט.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, איז די יונגע דאמע א שוועסטער פון א ווארשאווער באנקיר, א משומדה, און זי אליין איז א אידישע. די אלטע דאמע איז איהר מוטער — אויך א אידישקע. אין דער צייט פון קריעג זיינען די מוטער מיט דער טאכטער געווען אין רוסלאנד צוזאמען מיט איהר פאטער. זיי האבען געוואוינט אין איוואנאווא־וואזנעסענסק. עס איז אויסגעבראכען די רעוואלוציע און די דאזיגע שטאדט איז עטליכע מאל איבערגעגאנגען פון דער רויטער ארמיי צו די "ביעלאגווארדיסטען" און צוריק צו די באלשעוויקעס, דער פאטער איהרער סאלאמאן ר. איז קראנק געווארען אויף טיפוס און איז געשטארבען.

אין איינעם פון די נעכט, ווען די שטאדט איז איבערגעגאנגען צו די "ביעלאגווארדייצעס", האט זיך צו די איינזאמע פרויען אריינגעריסען איינער פון די ווייסע קאמאנדירען מיט א גאנצער מחנה זעלנער. ער האט ביי זיי צוגענומען געלד און טייערע זאכען, און ווען די סאלדאטען זיינען אוועק מיט'ן צוגערויבטען, האט ער צוזאמען מיט צוויי קאלעגען די יונגע טאכטער פארגוואלדיגט אויף די אויגען פון דער אלטער מוטער, פארשטופענדיג דער אלטער דאס מויל.

די מוטער און טאכטער זיינען דערשלאגענע, צובראכענע שפעטער צוזאמען מיט אנדערע פוילישע בזשענצעס צוריקגעקומען קיין פוילען און אין זייער זכרון האט זיך אויף אייביג איינגעקריצט יענע שרעקליך גרויזאמע און שוידערהאפטע נאכט.

יאהרען זיינען אריבער און די מוטער און טאכטער האבען טיעף אין זייערע הערצער געהאלטען באגראבען די גרויליכע געהיימניש פון זייער שרעקליך גרויסער טראגעדיע.

און אט האט די יונגע דאמע אויף נייע וועלט פלוצלינג דערזעהן דעם וועלכער האט דאן אין איוואנאווא־וואזנעסענסק איהרע עהרע צוזאמען מיט איהר פארמעגען צורויבט און אויפ'ן גאנצען לעבען צוברא‍כען איהר לעבען.

דאס איז געווען דער בעטלער. ער, ווייזט אויס, איז אויך שפעטער געקומען קיין פוילען, אנטלויפענדיג פאר די באלשעוויקעס.

איצט ליגט די אונגליקליכע צו בעט. זי האט באקומען 40 גראד היץ און זי רעדט כסדר וועגען יענער שרעקליכער נאכט אין איוואנאווא־וואזנעסענסק.

* * *

דער בעטלער, ווייזט אויס, האט זי אויך דערקענט און ווען זי איז געפאלען אין חלשות איז ער פארשוואונדען.

יונג מיידעל פארשוואונדען פון דער היים.

די פאליציי זוכט איצט ארום א 14 יאריג מיידעל, מיט'ן נאמען עילין הענדי פון 79 הייפיעלד ראוד, וועלכע איז פארשוואונדען געווארען פון איהר היים זינט לעצטען דינסטאג. און די עלטערען ווייסען נאר ניט וואס צו איבערטראכטען וועגען איהר פארשוואונדונג.

זלמן רייזין וועגען די אידען אין אמעריקא און קאנאדע

פון יוד פעי

א געשפרעך מיט'ן חשוב'ען גאסט צו דער געלעגנהייט פון זיין באזוך אין טאראנטא.

עס איז פאראן א אידיש ווערטעל: "אז א גאסט קומט אויף א ווייל און זעהט אויף א מייל". דער אמת איז, אז ניט אויף אלע געסט, קאן דאס דאזיגע ווערטעל אנגעווענדעט ווערען, ווייל ניט אלע קאנען תופס זיין, זאכען וועלכע זיינען ווייטער פון זייער נאז. און זלמן רייזען איז, גליקליכערווייז ניט פון דער קאטעגאריע געסט.

אין רעדאקציע פון "זשורנאל", אונטערגעשפארט מיט די עלענבויגענס איבער מיין דעסק, האב איך געהאט דאס געלעגנהייט צו האבען מיט איהם אן אינטימען, חברישען געשפרעך וועגען אלץ און אלעמען וואס האט אן אינטערעס און א שייכות מיט אונזער אידיש לעבען. עס איז געווען אן אפענהערציגער, הארץ־צו־הארץ געשפרעך, וועלכער לאזט זיך ניט פארגעסען, און וועגען וואס האבען מיר דען ניט גערעדט? די אידישע לאגע אין פוילען; ווי אזוי ער געפינט דאס אידישע לעבען אין אמעריקע, וועגען דאס אידישע לעבען און שאפען אין מזרח־אייראפא, און נאך און נאך עהנליכע ספעציפיש אידישע ענינים.

האב איך איהם געפרעגט און ער האט מיר געענטפערט, און אין זיין יעדען ענטפער, האב איך געפיהלט די פולסטע אויפריכטיגקייט און גלויבען אין יעדען ווארט וואס ער האט ארויסגעזאגט. עס איז ניט געווען דער סארט ענטפער וואס איז געוויינטליך אביסעל איבערגעזאלצען אדער איבערגעפעפערט. עס האבען זיך ניט געפיהלט קיין גוזמא'ס און קיין איבערטרייבונג. און רייד[ענדיג] וועגען די אידען אין פוילען האט ער דוקא אויסגעמיטען יענע גוט באקאנטע אויסדרוקען וועלכע זענען געציעלט צו אנציהען די סטרונעס פון דעם אמעריקאנעם אידענטום. ער האט ניט געזוכט צו ארויסרופען א רחמנות געפיהל, אויפ'ן חשבון פון פארהונגערטע אידישע קינדער, לויט'ן אלט־באקאנטען נוסח.

ניין, דאס אלץ האט זיך אין זיינע ווערטער ניט געפיהלט, און דאך איז יעדעס ווארט געווען אזוי טיעף־ריהרענד, ווייל עס איז געווען אויפריכטיג.

די ערשטע פראגע וואס איך האב געשטעלט דעם חשוב'ן גאסט, איז געווען, ווי אזוי געפינט ער דעם אידישען מצב אין אמעריקע, איינשליסענדיג נאטירליך אויך אונזער קאנאדע. איך האב איהם געשטעלט די דאזיגע פראגע, טראץ דעם, וואס איך ווייס, אז ער איז דא, נאך א גאנץ קורצע צייט, און ווי טיעף זיין בליק זאל ניט זיין, איז עס דאך פאקטיש אונמעגליך צו קאנען שטודירען גרינדליך דאס אמעריקאניש־אידישע לעבען, פון איהרע אלע זייטען, אין דער דאזיגער קורצער צייט. און איך האב זיך דאריבער באנוגנט צו הערען פון איהם אן אויבערפלעכליכע מיינונג פון זיינע ערשטע איינדרוקען, וואס האבען זיך ביי איהם געשאפען און איינגעקריצט, ביי זיין ערשטען אנקומען אהער.

אט איז וואס ער האט מיר געענטפערט: "מען באקלאגט זיך היינט אין אמעריקע און אויך ביי אייך אין קאנאדע אויף א קריזיס. באזונדערס זענען שטארק געטראפען געווארען די אידען וועלכע זענען דאס רוב פון דעם קליינבירגערליכען און ארבייטער עלעמענט, און עס איז געוויס א טרויעריגע דערשיינונג, און עס איז אויך געוויס פארדריסליך, ווען מען זעהט אידען, אדער ניט־אידען אין שווערע עקאנאמישע אומשטענדען. אבער איך גלויב אז יעדע שלעכטע דערשיינונג האט אויך איהר גוטע זייט, און דאס זעלבע זעהען מיר אויך אינ'ם פאל פון קריזיס.

"אפשר וועט די דאזיגע שלעכטע צייט אויסניכטערען די אידישע מאסען, פון זייערע ביז־איצטיגע חלומות אין וועלכע זיי האבען געלעבט וואכענדיגערהייט. אפשר וועלען די דאזיגע שווערע עקאנאמישע אומשטענדען ברענגען אידען צום באוואוסטזיין, אז עס איז ניט גענוג פאר א פאלק צו זיין בלויז פון א קליינבירגערליכען עלעמענט, און אפשר וועלען זיי אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער איבערצייגונג אנהויבען פיהרען א ניי פרוכטבאר לעבען".

און ווען זלמן רייזען רעדט וועגען א פרוכטבאר לעבען, מיינט ער צו זעהן אידען אלס פשוט'ע ערד־ארבייטער און דאס גלייכען. ער וויל זעהן די אידען פעסט אויף זייער באדען, און אומדערשראקען פון אזעלכע קריזיסען ווי מיר לעבען היינט איבער, און וועלכע חזר'ן זיך געוויינטליך איבער אין פארלויף פון יעדע עטליכע יאהר.

נאכדעם זענען מיר אריבערגעגאנגען אויף דער גייסטיגער זייט פון דעם אידישען לעבען אין אמעריקא און קאנאדע. און עס פארשטעהט זיך, אז ווען עס האנדלט זיך וועגען קולטורעלע אידישע ענינים, און וועגען דער פראגע פון אידיש און איהר צוקונפט אין אמעריקע, דא האלט זיך רייזען פעסט אן זיין אידישיסטישען 'אני מאמין'. ער איז אן אידישיסט מיט'ן גאנצען ברען פון זיין נשמה, און אין ווילנע, וואו ער וואוינט און שאפט, איז ער אריינגעטאן אין דער אידישיסטישער באוועגונג מיט זיין גאנץ לעבען.

אויך אין אמעריקע און קאנאדע געפינט זיך דער גאסט בלויז אין דעם דאזיגען קרייז. אויך דא פארברענגט ער זיינע טעג און פרייע שטונדען צווישען זיי. און עס וועט דאריבער ניט זיין קיין חידוש, ווען רייזען רעדט מיט אזוי פיעל בטחון וועגען דעם אידישיזם ביי אונז און זיינע טרעגער. ער גלויבט אז דער עקאנאמישער קריזיס וועט דערנעהענטערען די אמעריקאנער אידען צו דער אידישער שפראך און וועט אזוי ארום פארזיכערען דעם קיום פון אידיש אין אמעריקע.

אט אזוי רעדט אן איבערגעגעבענער אידישיסט — איינער וואס גלויבט באמונה שלימה, אז דורך דעם אויסערליכען דרוק אויף די אידען אין אמעריקע, וועלען אפילו די פארפרעמדטע, אוועקגעגאנגענע פון אידיש, זיך צוריק אומקעהרען צו איהר, ווייל אידיש איז די לעבעדיגע שפראך פון אלע אידישע מאסען אין דער גאנצער וועלט.

און איך האב איהם געמוזט גלויבען אז אידיש לעבט ווירקליך צווישען די אידישע מאסען אין דער גאנצער וועלט, מחמת ער אליין איז געווען פאר מיר דער בעסטער ביישפיעל, אויף ווי ווייט דער דאזיגער פאקט איז אויסגעהאלטען. איך געדענק, אז איך האב אמאל געהערט פון א באקאנטען ענגלישען פאטריאט, טאקי ביי אונז אין טאראנטא, די פאלגענדע באמערקונג: "היינט צו טאג, האט ער געזאגט, קאן א מענש דורכשפאנען זעהר לייכט, כמעט די גאנצע וועלט, אין איהר ברייט און אין איהר לענג, אויב נאר ער באזיצט די ענגלישע שפראך. און געמיינט האט ער דערמיט צו אויסדריקען אז ענגלאנד דאמינירט היינט כמעט די גאנצע וועלט, אבער ווען איך בין געזעסען מיט זלמן רייזען ביי מיין דעסק, האב איך באגריפען דעם היבשען טעות וואס יענער ענגלישער פאטריאט האט נעבאך געמאכט.

עס איז אמת, אז ענגלאנד איז א מעכטיגע אימפעריע. עס איז אמת אז איהר האנט דערגרייכט ווייט און ברייט, אבער עס איז היבש איבערטריבען צו זאגען, אז מיט דער ענגלישער שפראך קאן מען דורכשפאנען די גאנצע וועלט. ווארום אין רוסלאנד, אין דייטשלאנד און אין צעהנדליגער אנדערע לענדער, וואלט אפילו א גוט־שפרעכענדער ענגלענדער זיכער פארפאלען געווארען — אויב ער וואלט זיך ניט אויסגעלערנט אידיש...

זלמן רייזען קאן ניט קיין ענגליש, דאך בארייזט ער גאנץ אמעריקע און קאנאדע, בלויז מיט דער הילף פון זיין אידישער שפראך, און ער וואלט מיט דער זעלבער שפראך געקאנט ווירקליך דורכשפאנען די גאנצע וועלט אהן שוועריגקייטען, ווארום וואוהין איר זאלט ניט קומען, זענען פאראן, ברוך השם אידען, וואס פארשטעהען, מעהר אדער וועניגער, זייער מוטער־שפראך.

זלמן רייזען איז געקומען צו אונז פון ווילנע, וועלכע איז שוין פון קדמונים באקאנט אלס די "ירושלים דליטא", ער האט דארט פארבראכט דעם גרעסטען טייל פון זיין לעבען, און ער האט אויף זיין חשבון א צאהל אינסטיטוציעס, וועלכע עקזיסטירען בלויז א דאנק זיין איניציאטיוו און איבערגעגעבענער ארבייט. קודם כל איז ער דער רעדאקטאר פון דער טעגליכער אידישער צייטונג אין ווילנע "דער ווילנער טאג". צווייטענס, איז ער איינער פון די אקטיווסטע טוער פון דעם אידישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט (באקאנט אלס "ייווא"), דריטענס שטעהט ער נאהענט צו די אידישע שולען אין פוילען, פערטענס, איז ער פאראנטווארטליך פאר דעם לעקסיקאן, וועגען וועלכען ער איז שוין גענוג געשריבען געווארען.

און מיר וואלטען דא געקאנט אויסרעכענען נאך א סך אידישע צווייגען, אין וועלכע זלמן רייזען איז אקטיוו, אבער ווילנע, אלס א אידישער צענטער, איז ביי איהם מעהר איינגעבאקען אין הארצען ווי וועלכע עס איז אנדער שטאדט אין דער וועלט. ווילנא איז ביי איהם, קאן מען זאגען, דאס אויבערשטע פון דעם שטויסעל. טראץ איר מאטעריעלער ארימקייט און נויט, צייגט ער מיר אן, איז ווילנע רייך אין זעהר ווערטפולע גייסטיגע אוצרות. עס איז גענוג צו דערמאהנען בלויז דעם אידישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, כדי צו קאנען באגרייפען די גייסטיגע רייכקייט פון דער "ירושלים דליטא".

וואס אנבעלאנגט וועגען דעם אלגעמיינעם מצב פון די אידען אין פוילען, האט ז. רייזען ניט געהאט פאר מיר, קיין גאר פרעהליכען גרוס. וועגען דער מאטעריעלער נויט פון די פוילישע אידען האט ער בכלל צופיעל ניט גערעדט, ווייל סאי ווי ווייסט מען דאך אין אמעריקע, פון אלע פאסירונגען וואס קומען פאר אין פוילען. יעדער אידישער קרעכץ דארט, געפינט דאך אן אפקלאנג דא, און פונקט אזוי איז אויך וועניג גערעדט געווארען צווישען אונז וועגען דער פאליטישער סיטואציע אין פוילען. איך ווייס ניט, צו דער דאזיגער ענין איז אויסגעמיטען געווארען בכיון אדער בלויז דורך א צופאל. אבער ווי אזוי די זאך זאל ניט זיין האבען מיר וועגען דעם וועניג גערעדט.

זלמן רייזען איז געקומען קיין אמעריקע, אלס גאסט צו דער קאנווענשאן פון דער אידישער קולטור געזעלשאפט, אבער ער האט מיטגעבראכט מיט זיך א וויכטיגע מיסיע, צו העלפען שאפען פאנדען פאר דעם נייעם בנין, וועלכער וועט אין גיכען אנהויבען געבויט צו ווערען אין ווילנע, פאר דעם אידישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. מיט דעם געלט וועט דער אינסטיטוט אויפהערען צו ארומוואנדערען פון איין דירה אין דער צווייטער, און דאס וועט זיין א באדייטענדער געווינס, פאר דער גאנצער ארבייט וועלכע איז פארבונדען מיט דעם אינסטיטוט.

ביי אונז אין טאראנטא געפינט זיך א צווייג פון דעם דאזיגען אינסטיטוט, און אנשליסענדיג זיך אן דעם טאראנטאר צווייג, העלפט איהר שוין ממילא דעם אינסטיטוט אלס א גאנצען.

דער פינף יאהריגער יובילעאום פון הינדענבורגס פרעזידענט־מאכט

(קארעספאנדענץ פון בערלין)

פון הערמאן סוועט

געווען איז דאס אין ברעמען מיט א פאר יאהר צוריק. מיר, אויסלענדישע זשורנאליסטען פון בערלין, זיינען אהין געקומען כדי אנטייל צו נעהמען אין די פייערליכקייטען, וואס זיינען ארראנזשירט געווארען לכבוד דעם נאר וואס פארענדיגטען ריעזען שיף "ברעמען". דעם נייעם ים־גיגאנט, דאס שנעלסטע שיף אין דער וועלט, — האט געטויפט הינדענבורג אליין. דער דאמאלסט 81 יעהריגער גענעראל פעלדמארשאל איז אראפגעקומען ספעציעל קיין ברעמען, מיט פעסטע און זיכערע טריט איז ער ארויפגעקראכען אויף די רושטעוואניעס ביז צום סאמע שפיץ פון שיף און פון דארט האט ער מיט א קרעפטיגער און קלינגענדער שטים געהאלטען א שטארקע רעדע אין א ראדיא מיקראפאן, כדי די ווערטער פון דעם "ערשטען מאן אין דער דייטשער רעפובליק" זאלען געהערט ווערען ניט נאר פון די הונדערטער טויזענטער מענשען וואס האבען ווי מוראשקעס באלאגערט דעם האפען, נאר פון אלע 60 מיליאן דייטשען איבערן גאנצען לאנד.

נאך דער אפיציעלער צערעמאניע האט הינדענבורג אונטען אין האפען באגריסט אן אינטערעסאנטע גרופע פון זקנים וועטעראנען, אלטע סאלדאטען פון דער אמאליגער "קעניגליכער" פריסישער ארמיי. ער האט יעדען זקן געגעבען די האנט און מיט איינעם פון די אלטע גווארדיסטען פארפיהרט א געשפרעך וועגען די פארגאנגענע גוטע צייטען.

איינער פון אונזער גרופע, א שוועדישער זשורנאליסט אדאלף פאול, א מענש פון א יאהר עטליכע און זעכציג, איז צופעליג געשטאנען נאהענט צו דער גרופע וועטעראנען. פרעזידענט הינדענבורג איז אויך צו איהם צוגעגאנגען, איהם פריינדליך געגעבען די האנט און א פרעג געטאן: וואו, אין וועלכען רעגימענט האט ער געדיענט. אונזער שוועדישער קאלעגע האט געענטפערט, אז דא איז פארגעקומען א טעות, אז ער געפינט זיך דא אויפ'ן פלאץ ניט בבחינת וועטעראן, נאר אלס אויסלענדישער זשורנאליסט.

הינדענבורג האט זיך שטארק צולאכט, האט איהם נאך אמאל געדריקט די האנט און שמייכלענדיג באמערקט:

— עס מאכט ניט, עס מאכט ניט, איהר זענט דאך א נעטער מענש...

איך בין גראד געשטאנען ביי דער סצענע, וועלכע האט אויף אונז אלעמען געמאכט א זעהר אנגענעהמען איינדרוק.

מען דארף וויסען, אז בדרך כלל האט הינדענבורג זשורנאליסטען ניט איבעריג ליעב. ער גיט קיינמאל ניט קיינעם קיין אינטערוויוס, און האט בכלל מיט דער פרעסע קיין שום מגע ומשא ניט. אין דעם דייטשען אויסערן מיניסטעריום קומען פאר יעדען פרייטאג נאכמיטאג שוין פון לאנגע יאהרען פרעסע־טיי'ס פאר די אויסלענדישע זשורנאליסטען. צו די טיי'ס קומען לרוב דער אויסערן מיניסטער. אמאל דער רייכס־קאנצלער און אויך אנדערע דייטשע מיניסטארען אויב זיי האבען און ווילען עפעס מיטטיילען דער גרויסער אויסערליכער וועלט. און נאר הינדענבורג איז צו די טיי־פאראנשטאלטונגען פון דייטשען אויסערן מיניסטעריום קיין איין איינציג מאל ניט געקומען.

עס איז ניט קיין צופאל. מען האט זיך פיעל מאל וועגען דעם באמיהט, אבער עד היום האט מען דאס ביי הינדענבורג'ן ניט געקאנט פועל'ן.

אין זיין פרעזידענט פאלאץ גיט הינדענבורג פון צייט צו צייט אזוי גערופענע "ביער אווענטען" פאר פאליטיקער, פארלאמענטאריער און העכערע בעאמטע. צו די אווענטען ווערט די פרעסע קיינמאל ניט איינגעלאדען, ניט די רעכטע און ניט די לינקע.

נאר איין פרעסע מענש — איינער פון די רעדאקטארען פון רעכטען "לאקאל אנציגער" ראלאנד ראלף (אגב באמת א גלענצענדער זשורנאליסט), איז א מקורב ביי דעם דייטשען פרעזידענט. ער ווערט אפט איינגעלאדען אין פרעזידענטען פאלאץ און פיהרט מיט דעם אלטען פרעזידענט שעה'ן לאנגע שמועסען מעניני דיומא.

איינמאל נאך אזא שמועס האט הינדענבורג א זאג געגעבען ראלף'ן:

— בעת מען זיצט אזוי מיט אייך א פאר שעה און מען הערט אייערע זעהר אינטערעסאנטע רייד, גלויבט זיך קוים, אז אויך איהר געהערט צו דעם מין צייטונגס שמירער.

ווי איך האב שוין דערצעהלט, גיט הינדענבורג קיינמאל ניט קיין אינטערוויוס. איין מאל האט א דורכפאהרענדער אמעריקאנער זשורנאליסט וואס איז אויף א ספארט פאראנשטאלטונג געשטאנען נאהענט צו הינדענבורג'ן פארעפענטליכט אן אינטערוויו, וואס האט אין אמעריקא געמאכט א שטארקען רושם. אין א טאג ארום איז אבער קלאהר געווארען אז דאס איז א פאלסיפיקאט פון א' ביז ת'.

פאר א פאר יאהר האט א פלינקע אידישע זשורנאליסטין פון אמעריקע פארעפענטליכט אין דער ענגליש אידישער פרעסע א שמועס מיט הינדענבורג'ן מכח אידישע פראבלעמען. מען קאן זיך פארשטעלען וואס פאר א מין גוואלדיגען רושם דער שמועס האט געמאכט דא אין דייטשלאנד.

הינדענבורג האט דארט גערעדט וועגען אידען און אידישע נויטען אין א מעהר ווי לאיאלען, אין אן אמת פריינדליכען טאן.

אבער אויך דער אינטערוויו איז געווען ניט מעהר ווי א פאלסיפיקאט.

הגם הינדענבורג האלט וועניג פון זשורנאליסטען, האט ער דאך זעהר ליעב צייטונגען און לייענט זיי טעגליך זעהר געשמאק.

מען זאגט אז דער עיקר לייענט ער די לייכטע און פאפולערע בערלינער "מיטאגס־צייטונג" פון דעם אידישען פארלעגער אולשטיין.

זיין פרעס־רעפערענט, וואס דערצעהלט איהם יעדען פריהמארגען וואס די וועלט־פרעסע שרייבט אין באריכט וועגען דייטשלאנד, איז דער רייכס פרעסע־שעף דר. צעכלין — א סאציאל דעמאקראט פון דעם מין "נאוועמבער סאציאליסטען", וואס זיינען געווארען לינק באלד נאך דער דייטשער רעוואלוציע.

די ביידע רעכטע פליגלען, די דייטש נאציאנאלע און דער קאטוילישער צענטרום, קעמפען שוין זינט יאהרען געגען דעם סאציאליסטישען פרעסע־רעפערענט פון דעם דייטשען פרעזידענט. עס איז ניט קיין קלייניגקייט, צו האבען די מעגליכקייט יעדען טאג משפיע זיין אין א רעפעראט אויף דעם ראש פון דער דייטשער רעפובליק, שלאגען זיך פאר דעם פאסטען אלע פארטייען. הינדענבורג אבער שטעהט פאר צעכלין'ען שטאל און אייזען. מען דערצעהלט אפילו, אז צעכלין איז א מייסטער צו דערצעהלען אנעקדאטען און וויצען (מען מורמעלט, אז אפט זיינען די אנעקדאטען און וויצען ריין אידישע...) און אז דערמיט האט ער זיך ביי הינדענבורג'ן קונה שם געווען.

יעדענפאלס האט ער זיך פארשטאנען זעהר באליעבט צו מאכען ביים רייכס פרעזידענט און מען קאן זיך פארשטעלען, וואס פאר א מאכט פאסטען עס איז פאר זיין פארטיי. די רעכטע האבען פיעל מאל אטאקירט צעכלינס פאזיציע, אבער הינדענבורג האט אפילו ניט געוואלט וועגען דעם הערען. ערשט איצט וועט צעכלין סוף כל סוף מוזען אוועקגעהן און הינדענבורג וועט באקומען אן אנדער פרעסע רעפערענט.

קיין אידען זיינען אין הינדענבורג'ס אנטוראזש ניט פאראן. עס איז אבער קיין שום ספק ניט, אז אויך אין דעם פרט פון זיין באציהונג צו אידען ווייזט הינדענבורג ארויס די גרעסטע לאיאליטעט. דער רוסישער באטשאפטער קרעסטינסקי האט, כידוע, א אידישע פרוי. זי איז א דאקטאר מעדיצין און פראקטיצירט דא אין דער שטאדט קליניק אין דער קינדער אפטיילונג. ווען הינדענבורג האט זיך דערפון דערוואוסט האט ער ביי דער ערשטער אויפנאהמע באגריסט די פרוי קרעסטינסקי און זי אליין געפיהרט צום טיש און זינט דעמאלט זעצט ער זי שטענדיג לעבען זיך ביי אלע אפיציעלע צערעמאניעס און פרעגט זיך תמיד נאך אויף איה־

(פארזעצונג אויף זייטע 5)

דעקלאסירונג און ארבייטסלאזיגקייט

וועגען דעם עקאנאמישען באקאט וואס ווערט אנגעפירט געגען די אידען אין אמעריקע און קאנאדע.

פון צפורי.

א שעהן ווארט, דאס ווארט "דעקלאסירט". עס קלינגט זעהר אומשולדיג אין די אויערען פון דעם דורכשניטליכען מענשען, יעדענפאלס איז דאס דאזיגע ווארט א סך דעליקאטער, איידער דאס פראסטע, האמעטענע ווארט "ארבייטסלאזיגקייט". און דאך איז דער באדייט פון "דעקלאסירט" פונקט אזוי שוידערליך — אפשר נאך פיעל שוידערליכער איידער דער באדייט פון דעם ווארט "ארבייטסלאזיגקייט". ווארים בעת ארבייטסלאזיגקייט מיינט פשוט, אהן באשעפטיגונג, מיינט אבער דאס ווארט "דעקלאסירט" מער ווי דאס. עס מיינט בפועל ממש ארויסגעשטויסען פון אלע עקאנאמישע און גייסטיגע פאזיציעס.

עס איז געוויינטליך אנגענומען, אז דאס ווארט דעקלאסירט געהט (אין די מוחות פון די אידען אין אמעריקע), האנט אין האנט מיט דעם עקאנאמישען טעראר וואס איז אנגעפירט געווארען, און ווערט נאך ביז א געוויסער מאס היינט אויך אנגעפירט, געגען א געוויסען טייל פון דער אידישער באפעלקערונג אין רוסלאנד. דער שכל פארוואס מען פארבינדעט די סאוויעטישע רוסלאנד מיט דעם ווארט "דעקלאסירט" איז גאנץ פשוט דערפאר, ווייל דאס דאזיגע ווארט האט באקומען זיין אריגינעלע פארם און זיין ערשטע אפשטאמונג אויפ'ן חשבון פון דער רוסישער פאליטיק וואס איז געפירט געווארען געגען די ארויסגעשטויסענע אידישע עלעמענטען פון אלע זייערע פאזיציעס אין לעבען.

דער פאלקס־געציג קאמפיין וואס איז אנגעפירט געווארען, און ווערט נאך אנגעפירט ביז'ן היינטיגען טאג אין גאנץ דרום־אמעריקע, האט דאס דאזיגע ווארט שטארק פאפולאריזירט און פארשפרייט צווישען דעם ברייטען עולם. יעדער קאנאדער איד האט געוואוסט, אז ווען דאס ווארט "דעקלאסירט" ווערט פון אימיצען דערמאנט, מיינט מען עס דערמיט יענע אומגליקליכע אידען, וועלכע זענען, צוליעב פאליטישע טעמים ארויסגעווארפען געווארען פון אלע לעבענס־מעגליכקייטען.

איז עס דאריבער קיין וואונדער ניט, וואס מען פארבינדעט ביי אונז געוויינטליך דאס ווארט "דעקלאסירט" מיט סאוויעטען רוסלאנד. אין דער אמת'ען אבער ווערט דא באגאנגען א טעות. מיר וואלטען מיט רעכט געקאנט אנווענדען דאס דאזיגע ווארט אויך אויף אמעריקע, איינשליסענדיג אונזער קאנאדע אויך, אויפ'ן חשבון פון צענדליגער טויזענטער אידען, וועלכע זענען ביי אונז אויך פולשטענדיג דעקלאסירט געווארען, אויף איין אופן אדער אן אנדערען. די דאזיגע צענדליגע טויזענטער אידען זענען ניט בלויז ארבייטסלאז, לויט'ן געוועהנליכען באגריף פונ'ם ווארט, נאר זיי זענען ווירקליך דעקלאסירט!

און מען דארף ניט דוקא זיצען יום ולילה, און שטודירען די עקאנאמישע פראבלעמען פון אונזער לאנד, און אויך פון אונזער שכנ'ישער רעפובליק, כדי צו איבערצייגען זיך אין דעם דאזיגען אמת. נאך אפילו קוקענדיג מן־הצד אויף דעם אידישען לעבען אויפ'ן אמעריקאנעם קאנטינענט, קאן מען זיך אויך איבערצייגען אויף דעם דאזיגען פאקט. ווארים עס איז דאך א פאקט, וועלכער רייסט ממש די אויגען, און לאזט קיינעם ניט פארבייגעהן, ניט באמערקט־צו־ווערען.

און דער דאזיגער דעקלאסירונגס־פראצעס פון די אמעריקאנער אידען, ווערט דא אנגעפירט, ניט אין דער זעלבער פארמע ווי עס איז אנגעפירט געווארען אין רוסלאנד. דארט איז עס געטאן געווארען אויף דער פאראָרדנונג פון דער רעגיערענדער מאכט, בעת דא שטעהט דוקא די רעגיערונג, כלמרשט אן א זייט, און לאזט פולשטענדיג איבער די דאזיגע ארבייט צו אירע קאפיטאליסטישע אגענטען. אין רוסלאנד איז נויטיג אז עס זאל ארויסגעגעבען ווערען א רעגיערונגס "אוקאז", כדי צו ארויסשטויסען די אידישע "נעפ־לייט" פון די קאאפעראטיוון, פון די העכערע בילדונגס־אנשטאלטען, א. ז. וו. בעת דא ווערט די זעלבע ארבייט אפגעטאן ניט אזוי רעש'דיג, און ניט דירעקט מיט די הענט פון דער העכערער מאכט.

אויך אין פוילען קומט פאר דער זעלבער פראצעס, און ווידער־אמאל ווערט עס געטאן אנדערש ווי ביי אונז אדער ווי אין רוסלאנד. אין פוילען האט די רעגיערונג אן אונדירעקטע האנט אין דעם, הגם זי באנוצט זיך ניט מיט פארשטעלטע אגענטען. דארט טוט עס די רעגיערונג גופא מיט דער הילף פון הויכע שטייערען, און פון צונעמען אלערליי קאנצעסיעס פון אידען און דאס גלייכען. אבער אומעטום זענען די זעלבע פאלגען פאר די ארויסגעשטויסענע אידען. איבעראל בלייבען זיי מחוץ למחנה, אהן הילף און אהן מיטלען צו קעמפען פאר'ן לעבען.

"דעמאקראטישער" ווי ערגעץ אנדערש ווערט עס אבער דורכגעפירט, טאקע ביי אונז. דירעקט אדער אונדירעקט, האט דאך אבער סאי די פוילישע און סאי די רוסישע רעגיערונג א האנט אין דער דורכפירונג פון דעם דאזיגען פראצעס, בעת ביי אונז ווערט עס געטאן, עכט אמעריקאניש — אויף א "דעמאקראטישען" אופן. און דאס דערמאנט אונז אן יענעם אנעקדאט, וועגען די רויבער וועלכע זענען באפאלען א רייכען אידען אין וועג, און האבען איהם געוואלט טויטען. דער ארימער איד האט נעבאך ביטער געוויינט, האבען די רויבער איהם געטרייסט, אז ער זאל זיך גארניט זארגען, ווייל זיי האבען א גרינגע האנט, און אז זיי וועלען איהם קוילענען, וועט ער אפילו עס ניט פיהלען . . .

יא. אמעריקע טוט עס מיט א גרינגער האנט. זי טוט עס ניט אזוי האמעטנע ווי פוילען אדער רוסלאנד. זי טוט עס "דעמאקראטיש, ליבעראל" . . . פאר דעם ארויסגעשטויסענעם אידען, איז אבער קיין חילוק ניט, ווי אזוי מען קוילעט איהם, אבי, מען שניידט איהם איבער דעם האלז. יא א גרינגע האנט אדער ניט א גרינגע האנט — "טויט" איז ער דאך סאי ווי, און ער איז דא אין אמעריקע פונקט אזוי "געקוילעט", אזוי ווי דער רוסישער אדער דער פוילישער איד, מיט'ן איינציגען אויסנאם, וואס דא לאזט מען איהם אויסגעהן רוהיג, בעת דארט, בושעוועט די בייטש אויף דערצו...

אפשר איז דאס דאזיגע בילד אביסעל צו־שווארץ, אבער דאס איז דאך, לײדער, דער ביטערער אמת. און מיר דארפען זיך אויסלערנען ניט מורא צו האבען צו קוקען דעם אמת אין פנים אריין.

מען דערצעהלט אונז, אז אין אמעריקע הערשט היינט א מורא'דיגער קריזיס. מען דערצעהלט אונז, אז צייטען זענען היינט זעהר שלעכט אין אמעריקע און קאנאדע. מען דערצעהלט אונז, אז מיליאנען ארבייטס־פעהיגע און ארבייטס־ווילליגע מענשען, זענען גרייט צו פארקויפען זייערע מוסקולען בלויז פאר דעם טרוקענעם שטיקעל ברויט, אבער קיינער באט זיך ניט אן, צו עקספלואטירען די מוסקולען פון די דאזיגע מיליאנען ארבייטסלאזע. וויסען מיר עס, און מיר האבען שוין מער, ווי איין מאל, גערעדט איבער דעם. אבער בעת עס איז אמת, אז די לאגע פון אלע ארבייטסלאזע איז א ביטערע, מוז מען אבער געדענקען, אז די לאגע פון דעם אידישען ארבייטסלאזען אין אמעריקע איז לפי־ערך פיעל ערגער, ווייל דער אידישער ארבייטסלאזער, איז ניט בלויז אהן באשעפטיגונג, נאר ער איז דעקלאסירט.

לייענען מיר, למשל, אז הונדערטער ארבייטסלאזע קריסטען אינ'ם שטעטעל דריפעס, ערגעץ אינ'ם וויטען מערב־קאנאדע, האבען דעמאנסטרירט צום סיטי־האל, מיט גרויסע אויפשריפטען, פאדערענדיג איינס פון די פאלגענדע דריי זאכען: "ארבייט אדער דריי מאלצייטען א טאג, אדער שפארט אונז איין אין די דזשיילס". דאס זענען פאדערונגען, וועלכע מוזען איבערלאזען א ווירקונג, אפילו אויף א פארשטיינערט הארץ, און דאך, זענען יענע הונדערטער ארבייטסלאזע פון דעם מערב־קאנאדער שטעטעל, נאך אלץ אין א פיעל בעסערער פאזיציע ווי דער אידישער ארבייטסלאזער. יענע האבען, אמווייניגסטענס, צו וועמען צו ווענדען זיך מיט זייער געשריי, אבער צו וועמען זאל זיך ווענדען א אידישער ארבייטסלאזער? פאר איהם זענען דאך אלע טויערען צוגעשלאסען.

די טראגעדיע מיט דעם אידישען ארבייטסלאזען אין אמעריקע, איז ניט בלויז וואס ער איז ארבייטסלאז, נאר וואס ער איז אויך פולשטענדיג ארויסגעשטויסען פון אלע עקאנאמישע פאזיציעס. קיינער אינטערעסירט זיך ניט, און קיינער קימערט זיך ניט וועגען זיין ביטערער "דאליע", אפילו אין די רייען פון די אידען גופא, שענקט מען זעהר וועניג אויפמערקזאמקייט דעם דאזיגען ענין. אין די רעגיערונגס־אנשטאלטען זענען אלע טויערען פארזיגעלט פאר דעם אידישען יונגענמאן. מען באטראכט איהם דארט פאר א "פרעמדען", וועלכער האט אין יענע אנשטאלטען גאר קיין חלק ניט.

און ממילא ווערט שוין דער זעלבער ביישפיעל נאכגעפאלגט פון די פריוואטע אונטערנעמונגען, וועלכע האלטען אז עס איז יושר'דיגער צו געבען קודם כל דעם שאנס צו "זייערע", דאס הייסט, אן אייגענעם, און אויך די אידישע ארבייטסגעבער קאפירען זעהר געטריי דעם ביישפיעל פון דער רעגיערונג און פון די פריוואטע אונטערנעמונגען. דער חסרון איז, וואס סאי די רעגיערונג און סאי די פריוואטע אונטערנעמער, און אפילו די אידישע ארבייטסגעבער אויך, ווילען ניט מודה זיין, אז די אורזאך פון אנטזאגען זיך צו אנשטעלען א אידישען יונגענמאן, איז ווייל ער איז א איד, נאר יעדער איינער פון די דערמאנטע צדדים, זוכט אויס פאר זיך אן אנדער פוילען תירוץ, מיט וועלכען זיי זוכען צו בארעכטיגען זייער אנטי־אידישען באיקאט. זיי טוען עס, הייסט עס, מיט דער "גרינגער האנט"...

דאס איז אלץ גערעדט געווארען וועגען דעם אידישען ארבייטער. עס איז אבער פאראן נאך אן עלעמענט וועלכער פילט זיך פונקט אזוי געטראפען אזוי ווי דער ארבייטס־זוכער. דאס איז דער אידישער קליינהענדלער אין אמעריקע, וועלכער שטעלט צונויף די גרעסטע מערהייט פון דעם גאנצען אמעריקאנער אידישען קיבוץ. אויך פאר דעם אידישען קליינהענדלער זענען אלע טויערען צוגעשלאסען, פונקט ווי פאר דעם ערשטען. דער לעצטער ווערט גראדועל ארויסגעשטויסען פון זיינע פאזיציעס, דורך דער קללה פון "מוירדזשערס".

אין דער אמעריקאנער־קאפיטאליסטישער וועלט, איז דאס ווארט 'מוירדזשער' אין די לעצטע יארען געווארען זעהר א פאפולערער ווארט. עס מיינט פאראייניגונג אדער איינשליסונג. אין קאפיטאליסטישע אונטערנעמונג שלינגט איין דער צווייטער, און אט אזוי ווערט געשאפען איין גרויסער "טראסט", וועלכער איז בכוח צו קאנטראלירען דעם גאנצען מארק. אונטער אזעלכע אומשטענדען קאן שוין, נאטירליך קיין רייד ניט זיין וועגען דער אמאליגער קאנקורענץ, ווען איין גרעסערע פירמע האט קאנקורירט מיט דער צווייטער. היינט צו־טאג ליגט די גאנצע פראדוקציע אין איינצעלנע הענט.

און עס ווערט דאריבער ענג דאס פלאץ פאר דעם קלענערן אידישען קרעמערל, וועלכער האט אמאל געצויגען חיונה ברווח. ער ווערט היינט ממש ארויסגעשטויסען און איבערגעלאזען אויף הפקר מחוץ למחנה.

און דאס איז דאך אייגענטליך דער אמת'ער באגריף פון דעקלאסירונג.

די צאל פון אזעלכע דעקלאסירטע (ניט ארבייטסלאזע, נאר טאקע בפועל ממש דעקלאסירטע) אידען אין אמעריקע און קאנאדע, ווערט וואס א יאר אלץ גרעסער, און עס זעהט זיך גאר קיין אויסזיכט ניט צום בעסערען, ווען עס וועט זיך ענדיגען אמאל דער דאזיגער פראצעס פון דעקלאסירונג פאר די אמעריקאנער אידען — אויב ניט פאר אלע, איז כאטש פאר די הונדערטער טויזענטער, שוין ביז איצט דעקלאסירטע.

און דאס וואס עס קומט פאר אויפ'ן עקאנאמישען געביעט, קומט אויך פאר אויפ'ן גייסטיגען. די זעלבע דעקלאסירונג מערקט זיך אויך — אמת ניט אזוי בולט, אבער דאך גענוג קלאר — אויפ'ן גייסטיגען פעלד. אין די אוניווערזיטעטען און אלע העכערע לערן־אנשטאלטען ווערען אלץ מער באגרעניצט די מעגליכקייטען פאר דעם אידישען סטודענט אין די אינטעליגענטע פראפעסיעס. צווישען דער אידישער יוגענט אין אמעריקע און קאנאדע, מערקט זיך אויך א כאאטישער צושטאנד, אלס רעזולטאט פון דעם באיקאט, וואס ווערט געגען זיי אנגעפירט, און אט אזוי וואקסט דאריבער אויס פאר אונזערע אויגען, אן ארמיי פון דעקלאסירטע אידישע אינטעלעקטואלען. זיי ווערען אויך דעקלאסירט.

אומעטום דער זעלבער פראצעס פון דעקלאסירונג — אין רוסלאנד, מיט דער הילף פון דער רעגיערונג; אין פוילען, מיט דער אונדירעקטער צושטימונג פון דער העכערער מאכט, און אין אמעריקע און קאנאדע, דורך גרויס קאפיטאל.

דער פינף יאהריגער יובילעאום

(פארזעצונג פון פיידזש 4)

רע "קינדערלאך" וואס זי היילט. די רעכטע איז דאס אודאי ניט געפעהלען געווארען. זיי האט שאקירט, וואס דער דייטשער רייכס פרעזידענט איז א נאהענטער מחותן מיט א קאמוניסטין, וואס איז נאך דערצו א אידישע טאכטער. זיי האבען דערויף אנגעוויזען הינדענבורג'ן, אבער ער האט זיך זייערע רייד ווייניג וואס צום הארצען גענומען, און עד היום באשטעהען צווישען הינדענבורג'ן און דער פרוי קרעסטינסקי די בעסטע באציהונגען.

די בעסטע דייטשע מייסטערין אין פעכטען איז העלענא מייער, דאס איז א יונג און זעהר שעהן בלאנד מיידעל פון אן עכטען אריש־גערמאנישען טיפ. די רעכטע האבען ביי איהר ערשטען נצחון אפגעדרוקט איהר בילד, אלס מוסטער פון ריינעם גערמאנישען טיפ. ארויסגעשטעלט האט זיך, אז די בלאנדע העלענע איז א אידיש מיידעל, א טאכטער פון א מינכענער אדוואקאט.

פאראיאהרען האט העלענע מייער באקומען אויף דער אמסטערדאמער אלימפיאדע דעם ערשטען פרייז און אויף צוריקוועגס פון האלאנד האט זי הינדענבורג אויפגענומען.

דער יונגער שעהנער אידישער מיידעל איז בערלין זעהר געפעהלען געווארען און זי האט געוואלט דא פארבלייבען נאך אויף א טאג.

זי האט אבער געמוזט זיך צואיילען, ווייל אויפ'ן צווייטען טאג האט זי שוין געמוזט קומען אין גימנאזיום וואו זי פארענדיגט איצט איהר בילדונג.

בעת הינדענבורג האט זיך דערוואוסט וועגען איהר וואונש האט ער זיך אנידערגעזעצט און מיט זיין אייגענער האנט אנגעשריבען א בריעף צו העלענע מייערס לעהרער און געבעטען, זיי זאלען זי באפרייען אויף א פאר טעג פון די למודים, כדי זי זאל קאנען פארברענגען אין בערלין. אין דעם גימנאזיום הענגט דער "היסטארישער" בריעף פון הינדענבורג אין א גאלדענעם רעמעל.

דער איצט 83 יעהריגער פאול פאן הינדענבורג האט פאר זיינע יאהרען זעהר שווער צו ארבייטען. ער שטעהט אויף יעדען טאג צווישען 6 און 7 אין דער פריה און ביז 11—10 אין דער נאכט איז זיין טאג פארנומען מיט געשפרעכען, אפיציעלע אויפנאהמען, אודיענצען, אויפנאהמען פון מיניסטארען און דיפלאמאטען און דאס גלייערן.

דעם 26־טען אפריל, 1925 האבען פאר איהם געשטימט בלויז 14.6 מיליאנען דייטשען. ווען מען זאל ביי היינטיגען טאג מאכען א פלעביסציט אין דייטשלאנד וואלט הינדענבורג באשטימט באקומען צוויי מאל אזוי פיעל שטימען.

ער, דער מאן, וואס האט דורכגעשפאנט דעם מהלך רב פון טאנענבערג ביז וויימאר, פון דעם פרייסישען גענעראל פעלד מארשאל ביז צו דעם פרעזידענט פון דער דייטשער רעפובליק, איז היינט אפשר דער באליעבטעסטער און פאפולערסטער מענש אין גאנצען דייטשען פאלק.

און ווען ניט די 83 יאהר, וואלט ער אין צוויי יאהר ארום באשטימט געווען דער זיכערסטער קאנדידאט אויף דעם קומענדען פעריאד און וואלט איינגעשפארט דייטשלאנד יענעם פארביטערטען קאמף וואס וועט זיך דא אין א פאר יאהר ארום אפשפיעלען ארום דעם פרעזידענטען שטוהל.

טוריסטען מכל המינים און ארץ ישראלדיגע דיסקוסיעס

(א בריעף פון ארץ ישראל)

מיר "נייטיווס" האבען גרויס רעספעקט פאר טוריסטען, און מיר שלאגען זיך אלץ מיט דער דעה צו מיר זאלען יא אדער ניט אראפנעהמען די היטלען פאר די אלע, וואס מיר באגעגנען אין די קאבעדיגע ירושלים'ער גאסען.

מיר זיינען מוכן ומזומן זיי ווייזען וואס מיר פארמאגען דא און דארט. מיר זיינען גרייט זיי מכבד צו זיין מיט אן אומזיסטער סעודה און מיר זיינען אפטמאל אפילו טאלעראנט צו זייערע מיינונגען וועגען ארץ ישראל'דיגע פראבלעמען.

ארץ ישראל איז איצט פול געפאקט מיט טוריסטען, פעטע און מאגערע טוריסטען, לאנגע און קורצע טוריסטען, שוטים טוריסטען און חכמים טוריסטען. גאטספארכטיגע טוריסטען און אפיקורסישע טוריסטען, אבער אלע האבען אין זיך געמיינשאפטליכעס — זיי זיינען אונזערע געסט. אין דעם האטעל וואו איך עס, פארשטעק איך זיך אין א ווינקעל, אזוי אז דער בכבודיגער טיש זאל קענען באנוצט ווערען פון א חברה בכבודיגע אמעריקאנער טוריסטען. ווען איך געה קויפען עפעס אין א קראם, ווארט איך גדולדיג אויס ביז די פאר טוריסטען קויפען איין, און ווען נייע טוריסטען קונים קומען אריין, ווארט איך ווידער. זיי זיינען בילכער.

א טוריסט ווייסט ניט, נאטירליך די ווערטער פון אונזער געלט און ווייסט אויך ניט די ווערטער פון אונזער שפראך. הערט מען דא טאקע אלערליי לשונות אין דער וועלט, וועלכע אפילו בבל האט קיינמאל ניט געהערט.

אבער דאס איז נאך ניט דאס ערגסטע. צוליעב דעם טוריסטען סעזאן איז דא אויסגעבראכען א מגפה פון בילדער אויסשטעלונגען. מיר פארמאגען דא ברוך השם קינסטלער בשפע. און יעדער איז דער גרעסטער, יעדער איז דער בעסטער, יעדער איז געבענטשט מיט גאונות. אנו פרובירט נאר זאגען א קריטיש ווארט, וועט איהר זיך קויפען שונאים לעולם ועד.

א מנהג אין אונזער מדינה איז צו מקבל פנים זיין חשוב'ע טוריסטען, מיט א סעודה און מיט "ספיטשעס". און אזוי ווי אלע טוריסטען זיינען חשוב'ע מענשען זיינען מיר דא יומם ולילה איצט פארנומען מיט מאכען סעודות. די ציוניסטישע ארגאניזאציע מאכט סעודות, דער נאציאנאל פאנד מאכט סעודות, דער קרן היסוד מאכט סעודות.

די סעודות זיינען נאך ווי עס איז צו דערליידען, אבער די ספיטשעס, אוי די ספיטשעס!

טוריסטען, און אמעריקאנער טוריסטען בפרט, זיינען גרויסע בעלנים אויף אויסגראבונגען און אנטיקען. די ערשטע זאך וואס זיי אינטערעסירט איז, אז מען זאל פאר זיי אויסגראבען אלטע קברים, פארגעסענע שטעדט, אלטע תכשיטים, כדי זיי זאלען עס מיטנעהמען מיט זיך אלס א זכר לחורבן. אלס נייטיווס וועלכע זענען באשאפען געווארען צו שטעלען צופרידען די טוריסטען — האבען מיר דען אנדערע וויכטיגע אויפגאבען אין ארץ ישראל? — האבען מיר לעצטענס איינגעפיהרט א מנהג, אז איידער דער טוריסטען סעזאן הויבט זיך אן, צו באגראבען אפגענוצטע ארטיקלען, ביינער וואס וואלגערען זיך אין גאס, אלטע שמות, צושפאלטענע טעפ. און ווען דער טוריסטען סעזאן קומט גראבען מיר עס אויס אלס אור־אלטע קברים און די טוריסטען טוען זיך דערויף א ווארף און פארזוקערען עס. זאלען מענשען הנאה האבען.

מאנכע טוריסטען האבען א טבע דוקא צו ווענדען זיך צו אראבישע אגענטורען, אז מען זאל זיי ווייזען די וויכטיגסטע פלעצער אין ארץ ישראל. זיי טוען עס חלילה ניט מחמת רשעות. זיי גלויבען אז אן אראבישער וועג ווייזער קאסט ביליגער; זיי גלויבען אז אן אראבער קען בעסער דאס לאנד. זיי גלויבען אז אידען קענען זיי זעהן אויך אין ניו יארק און אויך אין בערלין און אויך אפילו אין ווארשא. עס איז ביי זיי קיין נייעס ניט צו זעהן א אידישען פרצוף און זיי זוכען דעריבער אראבישע וועג־ווייזער. איך האב גארניט דאגעגען, כאטש איך בין קיין "ברית שלום'ניק". אבער עס האט מיך ממש פארדראסען, ווען איך האב לעצטענס באגעגנט א מחנה טוריסטען, באגלייט פון אן אראבישען וועג־ווייזער, וועלכער האט זיי אין ירושלים געוויזען מיט דער האנד אויף א שמאל געסעל און זיך אנגערופען:

— אט דאס איז תל אביב.

אויף אזא בלאף איז שוין א אידישער וועג־ווייזער זיכער ניט פעהיג.

נאטירליך האט דער טוריסט ליעב צו שמועסען וועגען פאליטיק. אין קיין פלאץ אין דער וועלט, שיינט מיר, רעדט מען ניט אזוי פיעל איבער פאליטיק ווי אין אונזער קליינער מדינה.

מיט א פאר טעג צוריק האב איך זיך אריינגעכאפט אין ווינער קאפע, וועלכע געפינט זיך אין ירושלים, א קעגען ציון קינעמא. די ווינער קאפע איז גאנץ אייראפעאיש איינגעריכטעט. די פענסטער זיינען אזוי פארהאנגען, אז איהר קענט דורך זיי אפילו ניט זעהן די חנ"עוודיג־שמוציגע אראבער, וועלכע דרעהען זיך ארום אין דרויסען.

איך האב דארט געטראפען דריי פארשוינען. איינער פיין געקליידעט און אין א הארטען קראגען — א סימן אז ער איז א טוריסט. ער האט זיך געקוויקט מיט אייז־קרים. דער צווייטער איז געווען א בריטישער בעאמטער, וועלכער האט געזופט לאגער ביער. דער דריטער איז געווען א באקאנטער ציוניסט, וועלכער האט מיט אפעטיט געגעסען א "סענדוויטש" פון צווייפעלהאפטער כשרות.

איך האב צוויי פון זיי געקענט און בין צוגעקומען צו זייער טיש מיט א "שאלאם".

זיי האבען געפיהרט א שמועס וועגען דעם מצב אין ארץ ישראל, און איינער פון זיי האט געווארפען די גאנצע שולד און אלע צרות אויף דער רעגיערונג. עס איז שוין אזא מנהג המדינה, אז ווען א איד פאלט אין עפעס דורך, זאל ער באשולדיגען ניט זיך, נאר די רעגיערונג. דער טוריסט האט אבער ארויסגעוויזען גרויס אפיקורסות און געטענה'ט אז אין די אידישע צרות אין ארץ ישראל זיינען שולדיג טאקי די אידען אליין.

די אידען טענה'ן אז זיי זיינען א הילפלאזע מינאריטעט — האט דער טוריסט זיך צולאזט — אבער פארוואס באמיהען זיי זיך ניט צו ווערען א מאיאריטעט? זיי מאכען אנשטרענגונגען פון א פליג, ווען עס איז נויטיג דער כח פון א לייב. קיין פאלק אין דער וועלט רעדט ניט אזוי פיעל וועגען חוב צום פאלק ווי מיר אידען. אבער ווען עס קומט צו ממשות'דיגער ארבייט איז אמרו לאלהים — כאטש רעד צו דער וואנט.

דער ציוניסט האט לכתחילה ניט געקענט ריידען, ווייל ער האט געהאט א פולען מויל מיט סענדוויטש פון צווייפעלהאפטער כשרות. ענדליך האט ער אראפגעשלונגען דעם ביסען בהפזון און זיך אנגערופען:

עס איז ארויסגעווארפענע רייד צו טענה'ן וועגען א מאיאריטעט, כל זמן מיר האבען דא א היימסאן, וועלכער וויל ניט אריינלאזען אידען קיין ארץ ישראל. מיר האבען דא "אפישעלס" וואס רייצען פשוט די אראבער געגען אונז, וואס לערנען זיי, אז זיי זאלען ניט פארקויפען קיין לאנד צו אידען. די רעגיערונג לייגט אויף אונזער וועג די גרעסטע שוועריגקייטען.

דער דריטער, וועלכער האט גענעדיגט די דריטע גלאז ביער און באשטעלט א פירטע, האט מיט פאראכטונג א שמייכעל געטאן, אפגעווישט דעם מויל מיט א סארוועט און זיך אנגערופען:

— איך קען אייך זאגען א סוד, וועלכען איהר דארפט קיינעם ניט דערצעהלען. קיינמאל איז נאך ניט אזוי גרינג געווען צו קויפען לאנד אין ארץ ישראל ווי איצט. אראבער זוכען קונים ווי מיט ליכט. מיטגלידער פון דער אראבישער עקזעקוטיווע וועלכע ווארנען אנדערע ניט צו פארקויפען קיין לאנד צו אידען, זיינען אליין מוכן ומזומן צו קריגען אידען, וואס זאלען ביי זיי אפקויפען לאנד.

מיין ציוניסט איז נעבאך געבליבען אהן לשון און האט זיך גענומען פאר גרויס עגמת נפש נוקם זיין אין א נייעם סענדוויטש.

אזעלכע וכוחים קען מען דא איבעראל הערען.

אידען זיינען זיך עוסק מיט רעדען, ווי די ענגלענדער זיינען זיך עוסק מיט שפילען "ברידזש". קיין סך נייע זאכען הערט איהר ניט. על פי רוב חזר'ט מען זיך איבער און מען איז מעלה גרה אלטע ווערטער וועלכע קריכען שוין פון האלז.

מען רעדט און מען קאכט זיך און מען שרייט און אפט מאכט עס דעם איינדרוק ווי מען זאגט:

בכונה צו פארשרייען און פארטויבען דעם געוויסען.

ווארום נאך אלעמען פיהלען א סך פון אונז מוסר כליות, און א סך פון אונז זעהען איין אז דאס ארויפווארפען די שולד אויף אנדערע איז א היבש ביסעל איבערטריבען.

(איטא)

מוטער און טאכטער פארוואונדעט אין צוזאמענשטויס

מרס. אגנעס סטרעקען, 35 יאהר אלט, פון 268 לאגען עוועניו, און איהר טאכטער ווינפריעד, 6 יאהר אלט, זענען פארוואונדעט געווארען ווען אן אויטאמאביל וועלכער איז געטריבען געווארען פון וויליאם סטרעקען, האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט א קאר אויף קווין און גריינוואוד עוועניו.

אנדערע לייכטע עקסידענטען זענען אין פארלויף פון דעם נעכטיגען טאג אויך פארגעקומען.

טאראנטא'ר אידישע פארטרעטער פון מאנופעקטשורערס
לייף אינשורענס קאמפאניע

ה. שניידערמאן

דזש. ראטשטיין

ד. א. קליינבערג

ה. דזש. וויז

טאראנטא'ר שטאדט ברענטש

מאנופעקטשורער'ס לייף אינשורענס קאמפאניע

קענעדע פערמאנענט בילדינג

די אויבערשטע בילדער זענען פון פארטרעטער פון דער מאנופעקטשורער'ס לייף. און זיי זענען גרייט צו באדינען, ווי ווייט מעגליך, די לעזער פון "זשורנאל". דער עולם האט אויפגענומען מיט גרויס באגייסטערונג די נייעס וועגען דער קאמפאניעס נייע ביליגע רעיטס. און עס איז אין אייערע אינטערעסען צו דערקונדיגען זיך וואס מיר באטען אייך אן, איידער איר באשליסט וועגען אינשורענס. מיר זענען אזוי נאהענט צו אייך ווי אייער טעלעפאן — רופט אפ עלגין 1315.

די מאנופעקטשורערס לייף איז שטאלץ אויף איר אידזשענסי ארגאניזאציע.

Thorncliffe
Park

ליסייד טרעק

פריהלינג רייסעס
הויבען זיך אן
דינסטאג
מאי 27־טען
און וועלען אנהאלטען ביז
דינסטאג
יוני 3־טען

$1.75 איינטריט
און רעגיערונגס טעקס

ערשטער רייס 2.30 בייטאג
טעגליך.

SCOTT GRIFFIN
פרעזידענט.
F. S. LIVINGSTON
סעקרעטאר.

היינט 8.30 אווענט

— וועט פארקומען א —

מעמאריאל פארזאמלונג

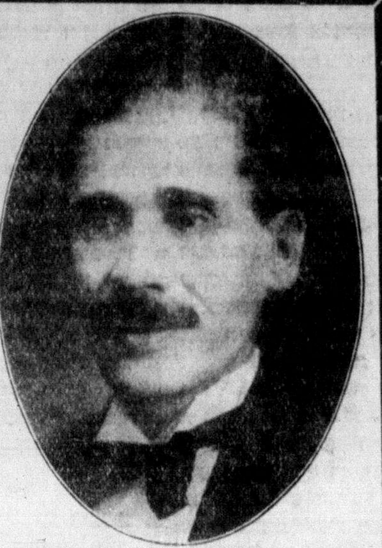

אין ציון האל
206 בעווערלי סט.

נאכ׳ן טראגיש אומגעקומענעם כלל טוער און ציוניסט

יהודא ראס ע"ה

רעדעס וועגען דעם נפטר וועלען געהאלטען ווערען פון

א. קעש, ראביי סאקס, בן ציון נאטאנזאן און אנדערע

אלע מיטגלידער פון די

בני ציון, ציון בענעוועלעט סאסייטי, פרייד און איזראעל סאסייטי

ווערען געבעטען צו קומען ערען דעם נאמען פון אונזער פארשטארבענעם איבערגעגעבענעם מיטגליד.

דער מעמאריעל איז אראנזשירט פון די
בני ציון, ציון בענעוואלענט סאסייטי און פרייד און איזראעל סיק בענעפיט סאסייטי.

זייט געטרייסט

אונזער הארציגע טרייסט צו פרוי, קינדער, און פאמיליע פון דעם טראגיש אומגעקומענעם

יהודא ראס ע"ה

אין די שווערע מינוטען פון וועהטאג, זאל זיין אייער טרייסט וואס די גאנצע אידישע טאראנטא איז מיט אייך, און זאל דער ציון אידעאל זיין דער לייכטענדער שטערן פאר אייך פארזוזעצען אייער פאטער׳ס ארבייט.

מ. קלייווער, פרוי און פאמיליע.

דער נייער אדרעס פון

לאיער סאול אייזען ב. א.

SOL EISEN

904־5 סענטראל בילדינג, אפיס טעלעפאן. עדלייד 3083.
45 ריטשמאנד סט. וועסט
רעזידענס 349 פאלמערסטאן בולווארד. טעל. טריניטי W 1078.

F.M. Catzman B. A.
H. I. Rotenberg

Office telephone
Adelaide 3083

אפיס:
347 בעי סטריט
511 נייטשאנאל בילדינג

אפיס טעלעפאן:
ווייווערלי 2211
הויז טעלעפאן טריניטי 7461.

לאיער ב. ווינבערג ב. א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס
מארגיידזשעס געקויפט.

ביזנעס טעלעפאנען: דאנטאון, עדלייד 2544
אפטאון, טריניטי 1652

בראון און סמיט

לאיערס

394 בעי סטריט

514 דאנדעס סט. וועסט, קאר. ספאדיינא עוועניו

אונזער נייער אפטאון אפיס אויף 514 דאנדעס סטריט וועסט, קארנער ספאדיינא עוועניו, איז איצט אפען. דיזער אפיס וועט זיין אפען אין די אווענטס.

געלט געליען אויף מארטגיידזשעס אויף 6 פראצענט.

רעזידענס טעלעפאנען: א. ת. בראון, הילקרעסט 6146 F
ס. א. סמיט, עדלייד 7674.

לאיער ה. ל. דאופמאן

(HAROLD L. DAUFMAN)

רום 1207 נארטערן אנטעריא בילדינג
330 בעי סטריט. טעלעפאן עדלייד 1948
וואוינונגס טעלעפאן, דזשאנקשאן 7841.

לאיער לואיס ראזמינסקי

(LOUIS RASMINSKY)

422 ספאדיינע עוו. אפיס טעלעפאן טריניטי 7430
רעזידענץ טעלעפאן טריניטי J 8087.
אפען יעדען אווענט.
געלט צו לייען אויף מארטגעדזשעס.

לאיער ניומאן

אפיס: 4 ריטשמאנד סטריט איסט ELGIN 1305
רעזידענס 874 עווענין ראוד. טעל. היילאנד 6840.

טעלעפאן עדלייד 9768. הויז טעל. טריניטי W 8195

לאיער דזשאזעף מ. גארדאן

באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק.
האט געמופט זיין אפיס אין:
300A דאמיניאן באנק בילדינג
465 בעי סטריט.

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי. פי. דיסלער

— פון —

גלעס, דיסלער און קא.
רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן עלגין 5512.

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק.
געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

לאיער הערי מ. שערמאן

באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק
901 סענטראל בילדינג, 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן ווייווערלי 3261. הויז טעלעפאן טריניטי 5393
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס.

STANDARD THEATRE

טעלעפאן טריניטי 4310.

שבת בייטאג און אווענט

מאי 31־טען.

עדווין א. רעלקין, און וויינטרויב פרעזענטירען דעם יונגען ראמאנטישען שוישפילער און זינגער

מיכאל מיכאלעסקא

מיט אן ערשט קלאסיגע קינסטלער קאמפאניע און
אלכסנדר אלשאנעצקים
אמת אידישע אפערעטע

מזל אין ליבע

אין 3 אקטען פון מ. שווארץ.

עס באטייליגען זיך עני טאבאק, אסתר פיעלד, קלארא ראזענטאל, אנא לעווין, סעם גערטלער, יצחק האניגמאן, בעני זיידמאן, סעם גערשטענזאנג און היימי דזשייקאבסאן.
בילעטען שוין צו באקומען אין באקס אפיס.

LOEWS

די גאנצע היינטיגע וואך.

„מענער אהן פרויען"

א שילדערונג פון דעם מאטראזען לעבען

5 — אקטען וואדעוויל — 5

SHEA'S HIPPODROME

בעי סטריט (סיטי האל סקווער)
מאטינע 30 און 50 סענט.
אווענטען 60 און 75 סענט.
די גאנצע היינטיגע וואך.

פעני ברייס

ראבערט ארמסטראנג, הערי גרין

„זיי ניט אפגעלאזען"

5 וואדעוויל אקטען.

IMPERIAL

(געוויזענע "פענטיידזשעס")
די גאנצע היינטיגע וואך.

וויני לייטנער

טשעסטער מאררים, שולי מארשאל און אנדערע, אין

„זי האט ניט געקענט זאגען ניין"

5 וואדעוויל אקטען.

בלויז איין לעקציע

— פון —

חיים גרינבערג

מארגען
פרייטאג אווענט

איבער דער טעמע

„גאנדי, דער נביא און פאליטיק"

וועט געהאלטען ווערען אין

לייבאר לייסעאום

פארלירט ניט די געלעגענהייט צו הערען דעם לעקטאר און דענקער ביי זיין איצטיגען באזוך אין שטאדט.

בילעטען צו באקומען אין היימאנס בוך סטאר, וואלערשטיינס אייז קרים פארלאר און ביי די צעירי ציון מיטגלידער.

צעירי ציון התאחדות.

מאכט אייער דרוק־ארבייט אין זשורנאל

ספאדיינא קאנצערט האל

450 ספאדיינע עוו.

איז אימפרואווט אונטער א נייעם מענעדזשמענט, און איז צו פאררענטען פאר

מיטינגען, לעקטשורס, דענסעס, חתונות און פארשידענע אונטערנעמונגען

א גרויסער האל אין בעסטען געגענט מיט אלע באקוועמליכקייטען.

ביליג רענט

פאר מער אינפארמאציעס ווענדעט זיך צום קערטייקער צו יעדער צייט אין האל.

טעלעפאנס:
450 ספאדיינא עוועניו
בייטאג — טריניטי 9586
אווענטען קינגסדייל 6421

Morris Auto Body Repair Company

מיר זענען גרייט צו טאן אלץ פאר אייער אויטאמאביל, און צו פארריכטען די באדי, דעם פענדער, רעדיאייטאר, לעמפס, עקסעלס, טשייסיס, רעדער "דיוקא" איבערפארבען. אלע ארבייטען געמאכט שנעל און גאראנטירט. מעסיגע פרייזען.

464 באטהורסט סט. טריניטי 1950
לעבען קאלעדזש סט.

אייערע שמחות און אונטערנעמונגען

קענען איצט געמאכט ווערען מיט גרויס צופרידענהייט און די בעסטע באקוועמליכקייטען, אין דעם גרויסען מאדערנעם איבערגעבויטען

מיקאל שוהל האל

אונטער דער אויפזיכט פון אייער פריינט

אלטער בלומענפעלד

וועלכער איז דארט שמש. א דאנק דעם פרעזידענט און זיין קאמיטעט, איז דער האל איבערגעפיקסט געווארען, מיט א באזונדערער דיינינג רום צום עסען. כלים, א נייער גאז רענדזש, און דער פרייז א ביליגער.

רופט מיך איידער איר אראנזשירט דעם פלאץ פאר אייער שמחה. איך פארזיכער אייך די בעסטע צופרידענהייט.

מיקאל שול — 69 מיקאל סטריט
טעלעפאן עדלייד 2926.

אונזער נייער אדרעס

148 דאנדעס סטריט וועסט

קארנער עליזאבעט און דאנדעס

אנשל ווייס

אפיציעלער אגענט פאר אלע שיף־ליניעס.
געלט געשיקט איבעראל אין אמעריקאנער דאלארס
שנעל ביליג און זיכער
טעלעפאן עדלייד 6973 — 2538.

קויהלען פון דער בעסטער קוואליטעט

איז דער סארט וואס מיר פארקויפען. אויב איר האט גענוצט שלעכטע קויהלען, וועלען אייער פוירנייס זיכער אפלעבען פון אונזערע גוטע קויהלען. די קויהלען וואס מיר אפערען היינט ענטהאלט די העכסטע מאס פון היץ־געבענדע איינגעשאפטען. עס ברענט לענגער און האלט אויף א גלייכע היץ.

(35

THE EATON·COAL·CO.
HEAD OFFICE, 352 QUEEN ST. W.
PHONE ADELAIDE 2696

מצבות צו ארדער

מיר האבען ערעפענט א נייעם מאדערנעם פלאץ צו מאכען מצבות לויט יעדענס פארלאנג. פארזיכערט אין גוטע ארבייט און שארפע אויסקריצונג פון די אותיות.

מיר פארזיכערען אויסצופילען יעדענס ארדער סיי אידיש ווי ענגליש.

מיר זענען אין די ביזנעס 23 יאהר.

הערי שטיינער

237 קאלעדזש סטריט
(קארנער יוראן).

טעלעפאנס:
הויז, טריניטי 8196.
אפיס, טריניטי 4386.

בלע המות לנצח

מצבות

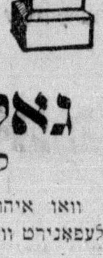

ווען איהר דארפט ארדערען א מצבה, קומט אריין צו די באוואוסטע פירמא

גאלדבערג ברידער

קארנער סט. פעטריק און דאנדעס

וואו איהר באקומט די בעסטע ארבייט צו ביליגע פרייזען.
טעלעפאנירט וועט אונזער קאר אייך ברענגען אין אונזער פעקטארי.

טעלעפאנירט { אפיס, עדלייד 3480
וואוינונג, עלגין 8820